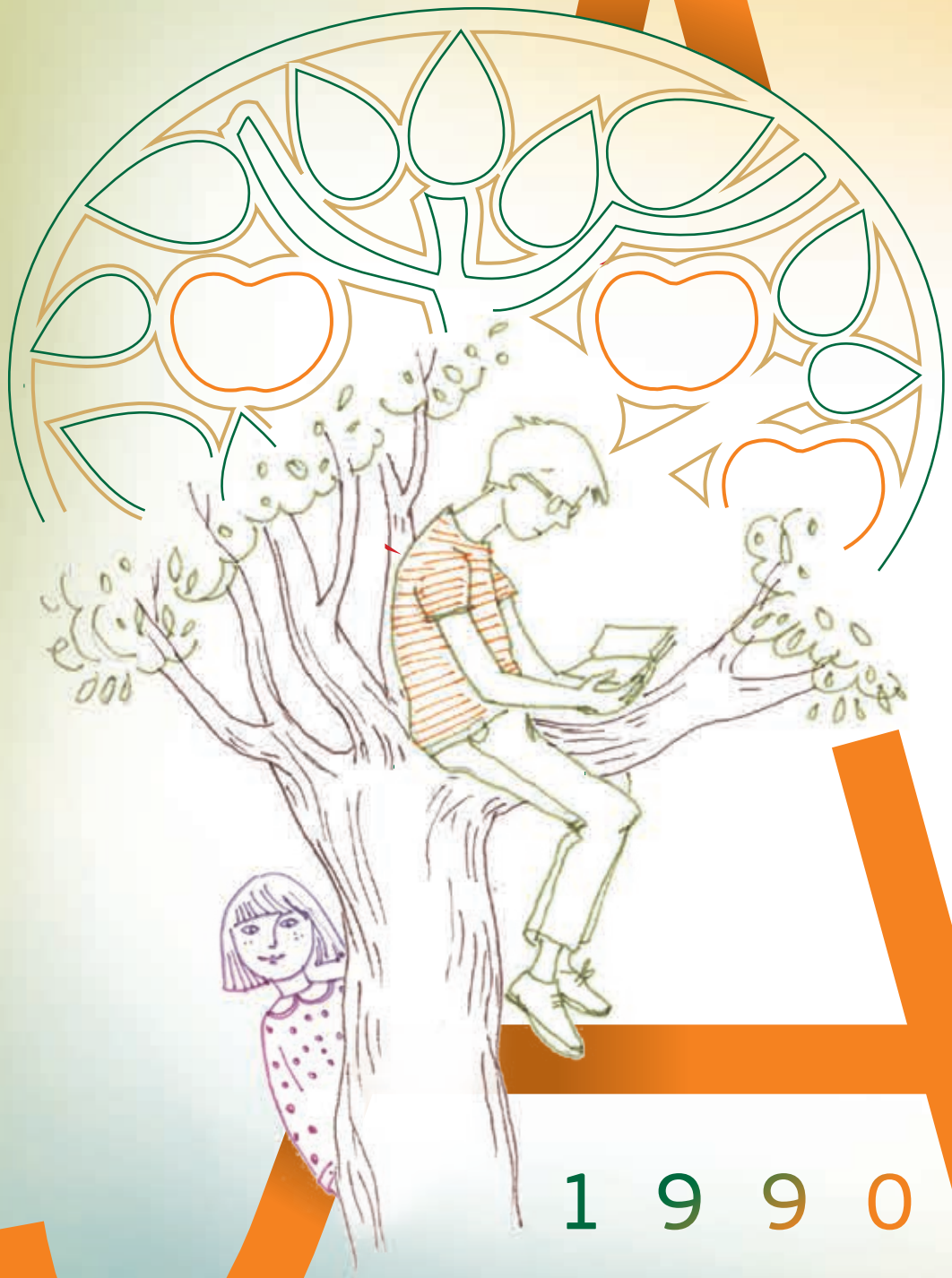

35 éves a József Attila Iskola

CSÍKSZEREDA

Iskolánk történetét mi írjuk, mi alakítjuk...

35 év története képekben

1990 2025

A könyv megjelenését támogatták: Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., Csíkszereda Megyei Jogú Város Önkormányzata

Megvalósult a Magyar Kormány támogatásával
Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárság

Bethlen Gábor Alap

Csíkszereda Városháza

Felelős szerkesztő: Ferencz-Salamon Alpár volt igazgató
Szerkesztőbizottság: Benkő Lóránt, Bogács Nóra, Cseh Enikő, Fazakas Tünde, Gál Judith, Kőrössy Erika, Lőrincz Juli, Páll Edit

© József Attila Általános Iskola, Csíkszereda, 2025

A borítón Fazakas Ildikó képzőművész rajzai láthatók.

Az album képanyagát a csíkszeredai József Attila Általános Iskola levéltárából, valamint volt és jelenlegi József Attilá-s tanárok és egykori tanítványaink és családjaik által rendelkezésünkre bocsátott képanyagból válogatták szerkesztőink.

Borítóterv, könyvtipográfia és nyomdai előkészítés: Csillag István

Korrektúra: Bogács Nóra és Kőrössy Erika

Felelős kiadó: Ferencz-Salamon Alpár és Kedves Tihamér

ISBN: 978-973-0-33442-5
Minden jog fenntartva.

35 éves a József Attila Iskola

CSÍKSZEREDA

Iskolánk történetét mi írjuk, mi alakítjuk...

35 év története képekben

1990

2025

I. fejezet

Iskolatörténet

„ISKOLÁNK TÖRTÉNETÉT
MI ÍRJUK,
MI ALAKÍTJUK!”

(Borbáth Erzsébet alapító igazgató)

Ferencz-Salamon Alpár

Tanintézményünk rövid története

Iskolánk történetét mi írjuk, mi alakítjuk! – hangsúlyozta tanintézményalapító igazgatónk, Borbáth Erzsébet az 1990. március 2-án tartott iskolaalapító és névadó beszédében. Visszagondolva, talán ez az, ami a legjobban jellemzi iskolánk történetét, múltját, iskolaközössége alakulását, s talán ez határozza meg a jelenét és jövőjét is. A csíkszeredai József Attila Általános Iskola alapítása a város és a térség tanintézményeinek különleges színfoltja.

Az 1989-es kommunistaellenes fordulatot követően az egykori vegyes tannyelvű 11-es számú Általános Iskola magyar tagozata – néhai László Pál polgármester támogatásával – már **1990. január 25**-én birtokba vette a pártkabinet épületét. A decemberi események következtében kifosztott és feldúlt pártkabinet székházából, illetve ennek ebédlőjéből és szállodájából álló épületegyüttest a szülők és a pedagógusok közös erőfeszítésével alakították át tanintézménnyé.

1990. január 25-én elkezdődött az az iskolateremtő munka, amelynek nyomán szülők, pedagógusok és gyermekek tanulásra alkalmas hellyé, szeretetre épülő, izgalmas, ismereteket nyújtó, képességfejlesztő, újító szellemű, családias hangulatú iskolává varázsolták a volt pártkabinet épületét. Olyan egyéni, sajátos arculatú iskola jött létre, és jegyezte el magát a sorssal, amely nemcsak felvette József Attila költő nevét, hanem tudatosan követi tanításait, élteti szellemiségét, költészetének szellemében él, alkot, játszik, dolgozik. (Borbáth Erzsébet: *A névadás felelőssége. Köszöntőbeszéd helyett a József Attila Általános Iskola 25. születésnapjára* – részlet)

1990. február 9-én a tantestület összes tagjának aláírásával **kérvényezték a város vezetőségétől József Attila költő nevének felvételét** és az iskola cégtáblájára történő felíratását. „Iskola – két hét alatt” – írta Borbély László újságíró a Hargita Népe 1990. február 24-i kiadásában. Innen tudhatjuk meg, hogy az új épületben, a már József Attila nevét viselő 8-as számú Általános Iskolában **február 1-jén elindult az oktatás hat elemi tagozatos osztállyal**, majd **február 12-én „teljes gőzzel beindult az iskola”**. A volt megyei pártkabinet épületében nyolc osztályteremben két váltásban, 16 osztályban, összesen 490 diák oktatását indították el. **1990. március 2-án tartották az iskola hivatalos alapítási és névadási ünnepélyét**, amely a kommunista propaganda és elnyomás helyszíneként is értelmezhető volt megyei pártkabinet dísztermében zajlott világi

Hargita NÉPE

FÜGGETLEN NAPILAP

II. évfolyam 251. (260.) szám | 1990. DECEMBER 5., SZERDA | 4 oldal ára 2 lej

JÓZSEF ATTILA-NAPOK

A Csíkszeredai József Attila Általános Iskola az 1990—1991-es iskolai évtől kezdődően, december 3 és 7 között megrendezi a József Attila-napokat, tisztelgésül a névadó költő előtt. Ez alkalommal szavalóversenyre kerül sor. József Attila verseiből (osztály és iskolai szakasz), december 5-én 13 órától Aki tud az nyer verseny a VIII. osztályos tanulók számára. A költő élete és költészete témakörrel, december 6-án rajzverseny, majd ünnepi műsor 17 órától.

és egyházi elöljárók, szülők és diákok jelenlétében. Ezáltal a csíkszeredai József Attila Általános Iskola a város és a térség **első magyar tannyelvű és magyar nevű tanintézményeként** vonult be a romániai magyar kisebbség oktatástörténetébe.

Nem térünk ki a kor kihívásai elől! – fogalmazták meg tanintézményünk egykori pedagógusai és diákjai. Az iskolánk **fontos küldetéstudatának** számított már a kezdetektől, hogy a**z oktatási-nevelési ajánlatát a közösség oktatási szükségletei alapján volt képes meghatározni.** A tantestület a szülők és a közösség elöljáróinak támogatásával nyitott volt az új, a korszerű és a gyermekközpontú változások irányába.

Volt Csíkszeredában a 90-es években egy iskola, amelyet csángó iskolának, igazgatónőjét csángó anyukának is nevezték. Történt ez azért, mert 1990–1998 között az iskolába azokat a messzi, moldvai csángó falvakból jött gyerekeket is befogadták, akiknek akkor egyetlen lehetőségük arra, hogy anyanyelvükön, magyar nyelven tanuljanak, a székelyföldi oktatás volt. (Borbáth Erzsébet: *Volt egyszer egy iskola* – részlet)

Tanintézményünkben **1990 őszétől** indult el a **Moldvai Csángómagyar Oktatási Program** harminc moldvai csángó magyar tanulóval. E kezdeményezés irányítója az akkori tanintézményvezetőnk, Borbáth Erzsébet magyartanár, segítői pedig Fecső Terézia matematikatanár, valamint Mihály Etelka biológiatanár voltak. Az **1990 és 1998 között működő oktatási programban** több száz moldvai csángó magyar diák vett részt. Említésre méltó köztük **Iancu Laura, József Attila-díjas magyar író, költő, néprajzkutató és Diósi (Gábor) Felicia, írónő**.

„Megalakulása óta a csíkszeredai József Attila Általános Iskola pedagógus közössége méltán hívta fel magára a figyelmet több ízben is. Nemrég újabb ötlettel hozakodtak elő, melynek megvalósítása szülők és gyerekek érdekeit fogja szolgálni…” – írta a Hargita Népe 1991. január 10-i számában Takács Éva újságíró és szülő.

1991–1992-es tanévtől kezdődően iskolánk elsőként indított **emelt szintű matematika-informatika, tehetségfejlesztő oktatási programot** általános iskolások számára. György Emőke matematikatanár kezdeményezése nemcsak a matematikában tehetséges diákok fejlesztését tette lehetővé, hanem a számítástechnika világába is alapos belátást nyerhettek. A 90-es évek végéig működő oktatási program keretén belül szervezett számítástechnikai foglalkozások az iskola díszterme mögötti vetítőteremben,

ISKOLAAVATÓ

Tovatűnt idők túlzott nagyotakarásában leszoktunk az iskolaavatásról. Csatornák, palaták mellett úgymond iskolaszerű apróságokra nem telett, nem engedték, hogy teljen erőnkből. A forradalom két hónapja alatt ha nem is lehetett új iskolát felhúzni, ám igenis lehetett új rendeltetést adni régebbi épületeknek. Ime a bizonyság rá: péntek délután iskolaavatásra került sor Csíkszeredában, a volt pártkabinet épületében ünnepélyesen átadták a magyar tannyelvű 8-as számú általános iskolát. Az avatás névadó ünnepség is volt egyben, az iskola felvette József Attila nevét. Őszinte köszönő-köszöntő szavak, az alkalomhoz jól találó színvonalas ünnepi műsor, benne az illő módon megválasztott József Attila-versek, versidézetek tették emlékezetessé az eseményt.

Tartson ki a pedagógusok, tanulók, szülők mostani lelkesedése, sok sikert, eredményes tanítást-tanulást az új iskolában!

BORBÉLY LÁSZLÓ

(Fotó: NAGY P. ZOLTÁN)

HARGITA NÉPE

HARGITA MEGYE SZABAD DOLGOZÓINAK DEMOKRATIKUS NAPILAPJA

II. évfolyam 52. (61.) szám 1990. MÁRCIUS 4, VASÁRNAP 4 oldal ára 50 bani

Iskolaavató, Hargita Népe, 1990. március 4.

a korszerű IBM számítógépekkel berendezett új informatikai szakteremben zajlottak.

Ebben az időszakban kollégáink kezdeményezésére további tehetségápoló programok indultak, önképző körök, tanórán kívüli tevékenységek jöttek létre. Ebben az időszakban alapította Mihály Etelka biológia szakos munkatársunk az iskola **Harmatfű** nevű ökokörét. A közel két évtizeden át működő kör keretén belül józsefes diákok százainak neveltetésébe ültette el az egészségnevelés és a környezettudatos magatartás ismereteit. A felfedeztető oktatás módszereivel tanító kollégánk tanítványai közül számos orvos, állatorvos, biológus, kutató vagy más egészségügyi dolgozó került ki az évek során. Ennek az időszaknak a kezdeményezései közé tartozott a Fekete Gyula testnevelő tanár által kezdeményezett **Alfa Sportszövetség** is, amely az iskolai sport (különösen a labdajátékok), az asztalitenisz, illetve a téli sportok népszerűsítését tűzte ki célul, de általánosan az egészséges életmódra és a sportolás szeretetére nevelte iskolánk tanítványait. Számos eredményes sportoló volt tanítványa iskolánknak, közöttük Tófalvi Éva közismert biatlonista.

Időközben a Miron Cristea utca 1. szám alatti iskolaépület körüli udvar rendezésére, modernizálására is sor került. Az iskolaépület bal oldalán kis kültéri kosárpályát alakítottak ki. Rendezték az iskola első,

RMDSZ ÉRTESÍTŐ

A CSÍKSZEREDAI IDEIGLENES BIZOTTSÁG KIADVÁNYA — 1990. MÁRCIUS — 2 SZÁM

RMDSZ értesítő, 1990. március

● „Úgy érzem, a város, Csíkszereda, s a megye magyarságának számára is ünnep bontotta szívekben rügyező tavasz-hangulatát. Névadó ünnepségre gyűltek össze március elején a csíkszeredai 8-as számú általános iskolában. A megyeközpont első, önálló, magyar tannyelvű iskolájában. Lélekemelő pillanata volt az ünnepnek, amikor leleplezték az iskola homlokzatán elhelyezett névtáblát: József Attila általános iskola. „Íme, hát megleltem hazámat" — ez az egyik József Attila idézet, amely az iskola bejáratát díszíti. Íme, meglelte iskoláját 498 csíkszeredai magyar gyermek." (Brassói Pál: Neve József Attila; Valóság, 1990. március 9).

illetve hátsó udvarát, valamint folytonos kerítéssel sikerült körülvenni az iskola udvarát. A számítástechnikai szakterem létrehozását követően modernizálták a tanintézmény dísztermét is. Ugyancsak a kilencvenes évek első felében sikerült telekkönyveztetni az iskola épületét a város nevére. A volt pártkabineti épületegyüttes többi ingatlanját (az étkezdét és a volt szállodát) kormányhatározat révén az újonnan létrejött ortodox püspökségnek adományozták.

Egyetlen iskola sem térhet ki a kor kihívásai elől. A jövő embere az önálló gondolkodásra képes, a világra nyitott tanulók sorából kerül ki. Ebből a felismerésből kiindulva a József Attila Általános Iskola az **1999–2000-es tanévtől** egy alternatív módszerrel működő osztályt is indított: a **Step by Step osztályt**. Tanintézményünk immár több mint **25 éve otthona ennek az alternatívának**.

„Kezdeményezésünk sikerült! Sikerült, mert jó és tanulni vágyó gyerekekkel, bölcs és szakmájuknak élő nevelőtestülettel, valamint segítőkész, emberséges szülőkkel voltunk körülvéve." (György Emőke, kezdeményező igazgató: *Egy újabb korszak* – részlet)

A 2000-es évek jelentős változásokat hoztak tanintézményünk életében ingatlan- és intézményfejlesztés tekintetében. György Emőke igazgató

időszakában az iskolaépület előterében sikerült létrehoznunk két irodát, ezáltal növelve további tantermek kialakításának lehetőségét. Ferencz-Salamon Alpár igazgató tevékenységének első időszakában sikerült beépítenünk a tanintézmény tetőterét, illetve lebonyolítanunk az első komolyabb és átfogóbb jellegű ingatlanfejlesztést. A **2005 és 2007 között zajló munkálatok** során a tetőtéri beruházással egybekötve sikerült kialakítani az iskola tetőterében **5 új osztálytermet**, amely lehetővé tette az oktatás egy váltásban történő megszervezését. Ugyancsak ennek a beruházásnak köszönhetően sikerült felújítani a díszterem villanyhálózatát, illetve az iskola összes mellékhelyiségét. Ebben az időszakban sikerült két ízben is az iskola udvarára játszóteret építtetnünk. A diákéletet működtető és mozgató **Leonardo da Vinci Diáktársaság,** valamint az iskolaújságok (*SulilapJa*, majd *SuliRikkancs*) és a sulirádió létrehozása is ebben az időben történt, Ferencz S. Alpár történelemtanár által. A Jocóka Angyalai karitatív akció kezdeményezése is ekkorra tehető.

2008 nyara egy újabb kihívás elé állította közösségünket. A korábban a művészeti szakközépiskolába olvasztott, egykori 10-es számú, majd Ady Endre Általános Iskola megmaradt tagozatait a **Testvériség sugárút 20. szám** alatti iskolaépülettel, illetve az akkor éppen kivitelezés alatt álló sportcsarnokkal együtt tanintézményünkhöz csatolták, így az **2008 szeptemberétől** egy újabb oktatási helyszínnel, illetve létszámban közel 250 diákkal bővült. Fontos kihívásunk a „felső épület" és udvarának, oktatási tereinek modernizálása, oktatási ajánlatának bővítése, a gyermeklétszámok stabilizálása. 2010 őszére sikerült beüzemelnünk a sportcsarnokot, és teljesen felújíttatnunk a Tudor negyedi iskolaépület udvarát, sportpályáját. Ezáltal a megye egyik legkorszerűbb iskolai sportbázisát sikerült létrehoznunk.

2009-ben közösségünk egy újabb oktatási-nevelési szükséglete fogalmazódott meg kihívásként, hiszen szívügyünknek érezzük a speciális nevelést igénylő gyerekek oktatását. Az **Authelp Egyesület** (térségünk autizmussal élő gyermekeinek szülei által létrehozott szervezet) kezdeményezésére megalapítottuk **Puzzle Központunkat,** amely lehetővé teszi az autizmussal élő gyermekek fejlesztését intézményes keretek között. *A Puzzle Központ a gyerekekért van,* ***immár több mint 15 éve****, de nem csak az autista gyerekekért. Itt és általuk mindannyian meg tudjuk tapasztalni, hogy mennyire különbözőek vagyunk, mennyire színes társadalmunk. Ez így van jól, közösségünk ettől erősebb, különlegesebb. 2009-től tanintézményünk valóban egy befogadó iskola, elmondhatjuk, hogy minden gyermek iskolája (Ferencz-Salamon Alpár volt igazgató).*

Lőrincz Juli kollégánk igazgatása alatt (**2010–2016**) felfrissült a Miron Cristea utcai épületünk arculata, felújították udvarait, korszerűbbé vált a díszterem. Ebben az időszakban alapította meg Kovács István tanító bácsi az iskola elemis diákjait tömörítő énekkarát, a **Csicsergőket**, illetve alapították meg az iskolánk pedagógusaiból álló **Zenebona Tanoda** együttest.

2016-tól kezdődően szülői és önkormányzati támogatással sikerült tanintézményünk két számítástechnikai kabinetjét és két természettudományok-laborját korszerűen felújítani, felszerelni. 2018-tól egy újabb kezdeményezéssel járultunk hozzá a térség oktatási ajánlatának bővítéséhez. Ferencz S. Alpár igazgató, Borcsa Tímea és Derzsi-Élthes Piroska tanítók közös kezdeményezésére elindítottuk a **Montessori-pedagógia alkalmazásával és adaptálásával működő előkészítő osztályokat**.

A világjárvány által kiváltott intézkedések eredményeképpen iskolánk történelmének legújabb fejezetét számos oktatásszervezési változás jellemezte. A 2020-ban bekövetkezett pandémia által bevezetett online oktatás egy új, addig egyáltalán nem tapasztalt oktatásszervezési kihívás elé állította az iskola vezetőségét, pedagógusi, illetve diák- és szülői közösségét. A pedagógusoknak egyik napról a másikra kellett online kommunikációs megoldásokat és digitális oktatási és értékelési programok alkalmazását megtanulniuk, illetve elsajátítani olyan programok alkalmazásának képességét, amelyek révén a tanítást jelenléti osztálytermekből a virtuális osztálytermekbe helyezték át. Ugyanakkor ebben az időszakban felértékelődött és intenzívebbé válhatott a jelenléti oktatás mindennapjaiban talán annyira nem érezhető pedagógus-szülő együttműködés, amely elviselhetőbbé, hatékonyabbá tette az online oktatást. Iskolaközösségünk ebben az időszakban igyekezett az új, karanténhelyzethez igazodva a jó hangulatot megtartani, a körülményekhez és lehetőségekhez mérten minőségi oktatást biztosítani, közösségi értékeink, programjaink, projektjeink, kreatív kezdeményezéseink átmentését. A járványügyi korlátozások időszakában, hagyományainkhoz híven készültünk tanintézményünk fennállásának harmincadik évfordulójára. A pandémia előtt tartottuk meg a jubileumi ünnepségünket, amely alkalommal találkozhattak az

iskola alapítói, a mindenkori kollégák, volt és jelenlegi tanítványok és a szülői közösség tagjai, illetve az iskolafenntartók és támogatók képviselői. Jubileumi évünk megvalósításai közé sorolhatjuk a jelen évkönyv első, elektronikus formában elkészített változatát, egy iskolatörténeti dokumentumfilm elkészítését, illetve névadó költőnk szobrának felállítását is a tanintézményünk kisebbik épülete előtti téren. A szobor egyedi: a gyermek József Attila ábrázolását Ferencz-Salamon Alpár volt igazgató ötlete alapján Berze Imre székelyudvarhelyi szobrászművész valósította meg Magyarország Kormánya támogatásával.

A karanténállapot fokozatos feloldását követően, az iskolai jelenléti oktatás óvatos elindítása (távolságtartás, több kijárat, az iskolai terek túlzsúfolásának elkerülése stb.) egy új oktatásszervezési helyzetet eredményezett tanintézményünk történetében. Az évfolyamok és az osztálytermek addig fennálló rendszerét (mindkét épületben előkészítőtől nyolcadikig iskoláztunk be osztályokat) teljesen újra kellett gondolni. A 2020 szeptemberétől újraindult oktatás időszakában a hatóságok előírásai miatt több osztályunknak (főként egyes elemi osztályaink és a Puzzle csoportjaink számára) alternatív helyszíneket kellett biztosítanunk, így ezeknek az oktatást a csíkszeredai Apáczai Csere János Pedagógusok Háza képzési termeiben, a csíkszeredai Tanulók Háza és a Sportiskola termeiben, illetve egyházaink (római katolikus, református, unitárius, lutheránus-evangélikus és baptista felekezetek) hittantermeiben szerveztük meg. Ugyanakkor a nagy létszámú osztályainkat az alsó épületből a nagyobb kapacitású Tudor negyedi épületünkbe költöztettük. Ezek a változások eredményezték azt, hogy jelenleg a Miron Cristea utcai kis épületünkben immár kizárólag elemi (hagyományos és Step by Step) osztályok és autista csoportok működnek, illetve a teljes felső tagozat, valamint további elemi osztályok a nagyobb épületünkben leltek otthonra. Időközben a városi önkormányzat támogatásával sikerült elindítani a Testvériség sugárút 20. szám alatti épületünk energetikai felújítását, amelynek egy részét a kivitelező elvégezte, de amelynek befejezése egy jogi vita miatt elhúzódik. Ehhez az időszakhoz köthető a sportbázisunk (sportpálya felületének és a sportcsarnok fűtési rendszerének) felújítása, korszerűsítése. Ebben az időszakban pedagógusaink és diákcsapataink innovatív jellegű Erasmus+ projekt keretén belül magyarországi, olaszországi, hollandiai és finnországi tanulmányi utakon vehettek részt.

2025-ben tanintézményünk fennállásának 35. évfordulóján elmondhatjuk, hogy iskolánk anyagi és szellemi tekintetben korszerű intézmény. Pedagógusait tekintve kreatív, nyitott és fejlődő szemléletű, a 21. századi oktatásnak megfelelő, gyermekközpontú pedagógiákban és modern oktatási módszerekben képzett szakemberek, akik tanítványainkat odafigyeléssel és szerető törődéssel nevelik. Intézményi küldetésünk: egy befogadó, szemléletében gyermekközpontú tanintézmény fenntartása és erősítése, amely a közösségi összetartás erejével képes a változó világ nevelési-oktatási akadályainak hatékony leküzdésére.

A

II. fejezet

Alapítás

„MINDEN A NÉVADÁSSAL KEZDŐDIK.
A KÁOSZNAK, A NEMLÉTNEK
NINCS NEVE.
A NÉVADÁS EGYET JELENT
A TEREMTÉSSEL."

(Borbáth Erzsébet alapító igazgató)

HARGITA NÉPE

HARGITA MEGYE SZABAD DOLGOZÓINAK DEMOKRATIKUS NAPILAPJA

II. évfolyam 45. (54.) szám 1990. FEBRUÁR 24, SZOMBAT 4 oldal ára 50 bani

1990. január 25-én elkezdődött az az iskolateremtő munka, amelynek nyomán szülők, pedagógusok és gyermekek tanulásra alkalmas hellyé, szeretetre épülő, izgalmas, ismereteket nyújtó, képességfejlesztő, újító szellemű, családias hangulatú iskolává varázsolták a volt pártkabinet épületét. Olyan egyéni, sajátos arculatú iskola jött létre, és jegyezte el magát a sorssal, amely nemcsak felvette József Attila költő nevét, hanem tudatosan követi tanításait, élteti szellemiségét, költészetének szellemében él, alkot, játszik, dolgozik.

(Borbáth Erzsébet: A névadás felelőssége. Köszöntőbeszéd helyett a József Attila Általános Iskola 25. születésnapjára – részlet)

Iskola — két hét alatt

Szülők, tanárok, a csíkszeredai városvezetőség támogatásával két hét alatt iskolává alakították át a volt párkabinet épületét. Varázslat volt? Nem. Úgy dolgoztak mint a megszállottak, reggeltől estig is, ha kellett. Falat bontottak, falat raktak, csodálatos volt ahogy az emberek segítettek, meseszerű a szülők hozzáállása — lelkendezik még most is **Borbáth Erzsébet**, az iskola igazgatója.

— Január 25-én vettük át az épületet — mondja — február 1-én már behoztunk hat kicsi osztályt, február 12-én pedig teljes gőzzel beindult az iskola.

— Hány tantermet rendeztek be?

— Nyolcat, ahol két váltásban 16 osztály tanul, összesen 490 gyermek.

— Honnan a bútorzat?

— A tantermek jórészét a volt kabinetben talált asztalokkal, székekkel bútoroztuk be, két terembe az udvarhelyi iskolaműhelyből kaptunk padokat, egybe a volt pionírtanács gyűlésterméből.

— Mire használják a tágas dísztermet?

(Folytatás a 3. oldalon)

BORBÉLY LÁSZLÓ

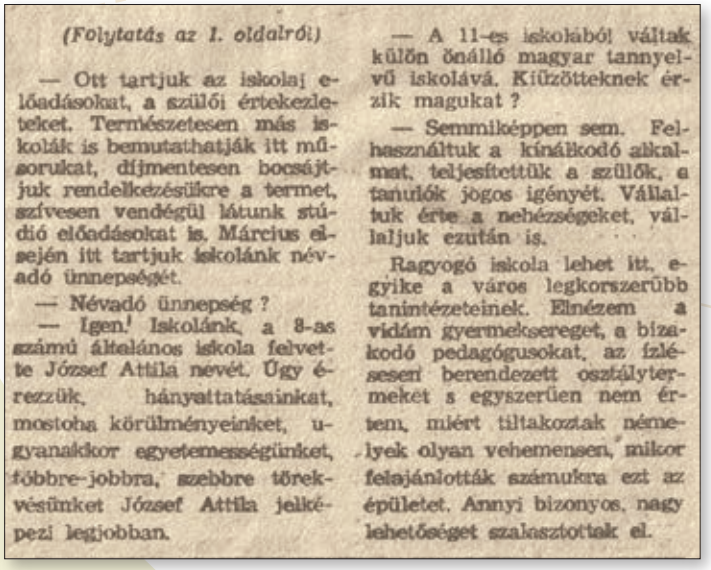

(Folytatás az 1. oldalról)

— Ott tartjuk az iskolai előadásokat, a szülői értekezleteket. Természetesen más iskolák is bemutathatják itt műsorukat, díjmentesen bocsájtjuk rendelkezésükre a termet, szívesen vendégül látunk stúdió előadásokat is. Március elsején itt tartjuk iskolánk névadó ünnepségét.

— Névadó ünnepség?

— Igen! Iskolánk, a 8-as számú általános iskola felvette József Attila nevét. Úgy érezzük, hányattatásainkat, mostoha körülményeinket, ugyanakkor egyetemességünket, fölfelé-jobbra, szebbre törekvésünket József Attila jelképezi legjobban.

— A 11-es iskolából váltak külön önálló magyar tannyelvű iskolává. Kiűzötteknek érzik magukat?

— Semmiképpen sem. Felhasználtuk a kínálkodó alkalmat, teljesítettük a szülők, a tanulók jogos igényét. Vállaltuk érte a nehézségeket, vállaljuk ezután is.

Ragyogó iskola lehet itt, egyike a város legkorszerűbb tanintézeteinek. Elnézem a vidám gyermeksereget, a bizakodó pedagógusokat, az ízlésesen berendezett osztálytermeket s egyszerűen nem értem, miért tiltakoztak némelyek olyan vehemensen, mikor felajánlották számukra ezt az épületet. Annyi bizonyos, nagy lehetőséget szalasztottak el.

Hargita Népe, 1990. február 24.

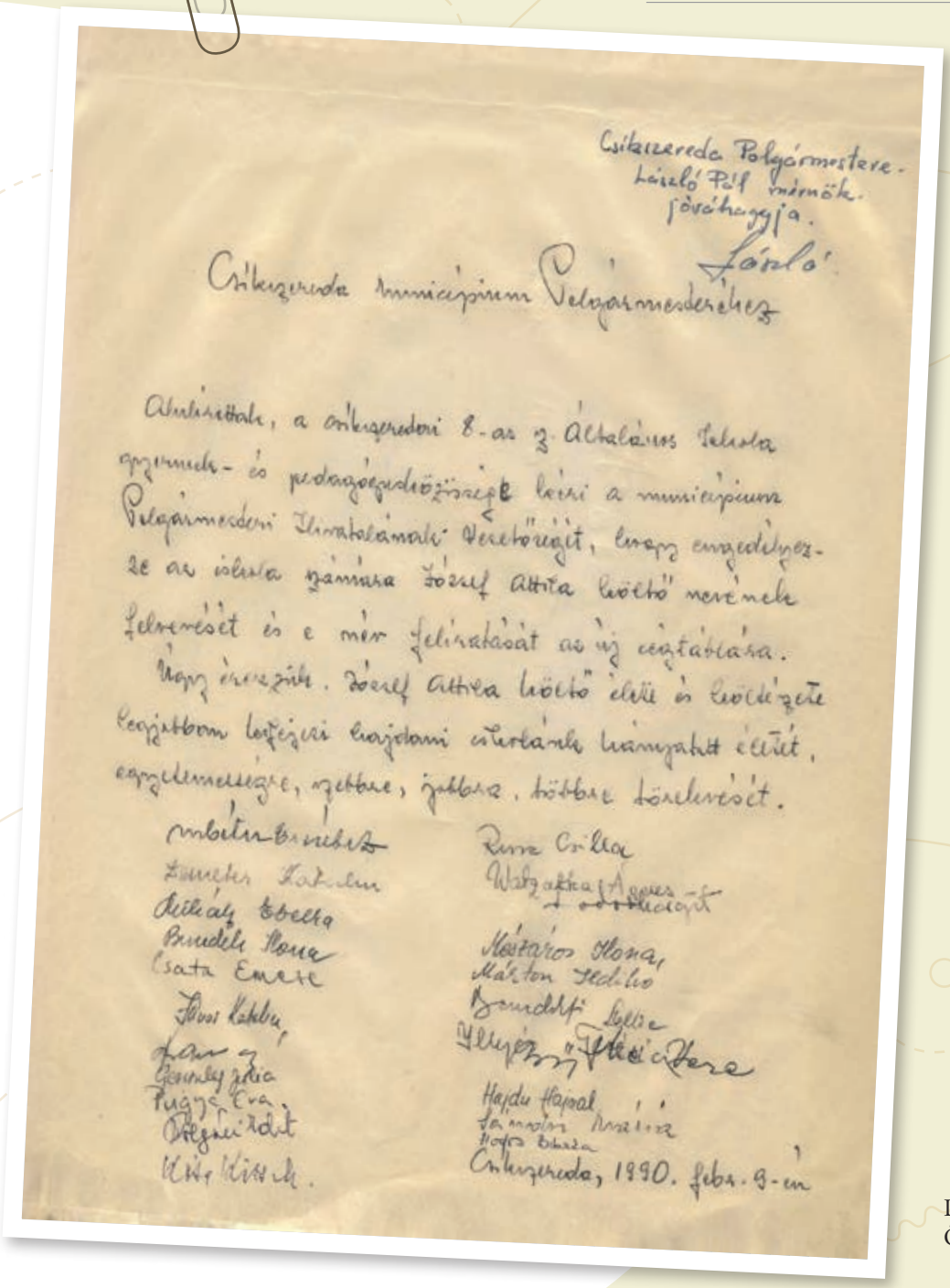

Csíkszereda Polgármestere.
László Pál mérnök.
jóváhagyja.
László

Csíkszereda Municipium Polgármesterének

Alulírottak, a csíkszeredai 8-as sz. Általános Iskola szülői- és pedagógusközösségek kérik a municipium Polgármesteri Hivatalának Vezetőségét, hogy engedélyezze az iskola számára József Attila költő nevének felvételét és e már felirataját az új cégtáblára.

Hogy ünnepeink, József Attila költő élete és költészete megjátszom leszőjüi kapjanak utunkat kiemelkedő élőt, egyszemélyre, szebbre, jobbra, többre törekvést.

Csíkszereda, 1990. febr. 9-én

„…Én dolgozni akarok. Elegendő
harc, hogy a multat be kell vallani.
A Dunának, mely mult, jelen s jövendő,
egymást ölelik lágy hullámai.
A harcot, amelyet őseink vivtak,
békévé oldja az emlékezés
s rendezni végre közös dolgainkat,
ez a mi munkánk; és nem is kevés.”

(József Attila: *A Dunánál* – részlet)

Levél Csíkszereda Megyei Jogú Város Önkormányzatához

Szülők és gyermekek az iskola előtt, 1990. február

Úgy dolgoztak, mint a megszállottak…

Névadási ünnepség. Borbáth Erzsébet az iskola előtt üdvözli az egybegyűlteket, majd leleplezik az iskola névtábláit, 1990. március 2.

A díszteremben Borbáth Erzsébet igazgatónő felkéri a résztvevőket, hogy az iskola névadó költője előtti tisztelgés jeléül mondják el a költő jelmondatául választott kétsorosát: „Ahol a szabadság a rend, mindig érzem a végtelent”.

A vendégfogadás az elemisek kórusával, 1990. március 2.

Az iskola tantestülete 1990 márciusában – A képen a tanítók (balról jobbra): Rusz Csilla, Böjthe Veronika, Illyés Terézia, Benedekfi Etelka, Mészáros Ilona és Márton Ildikó

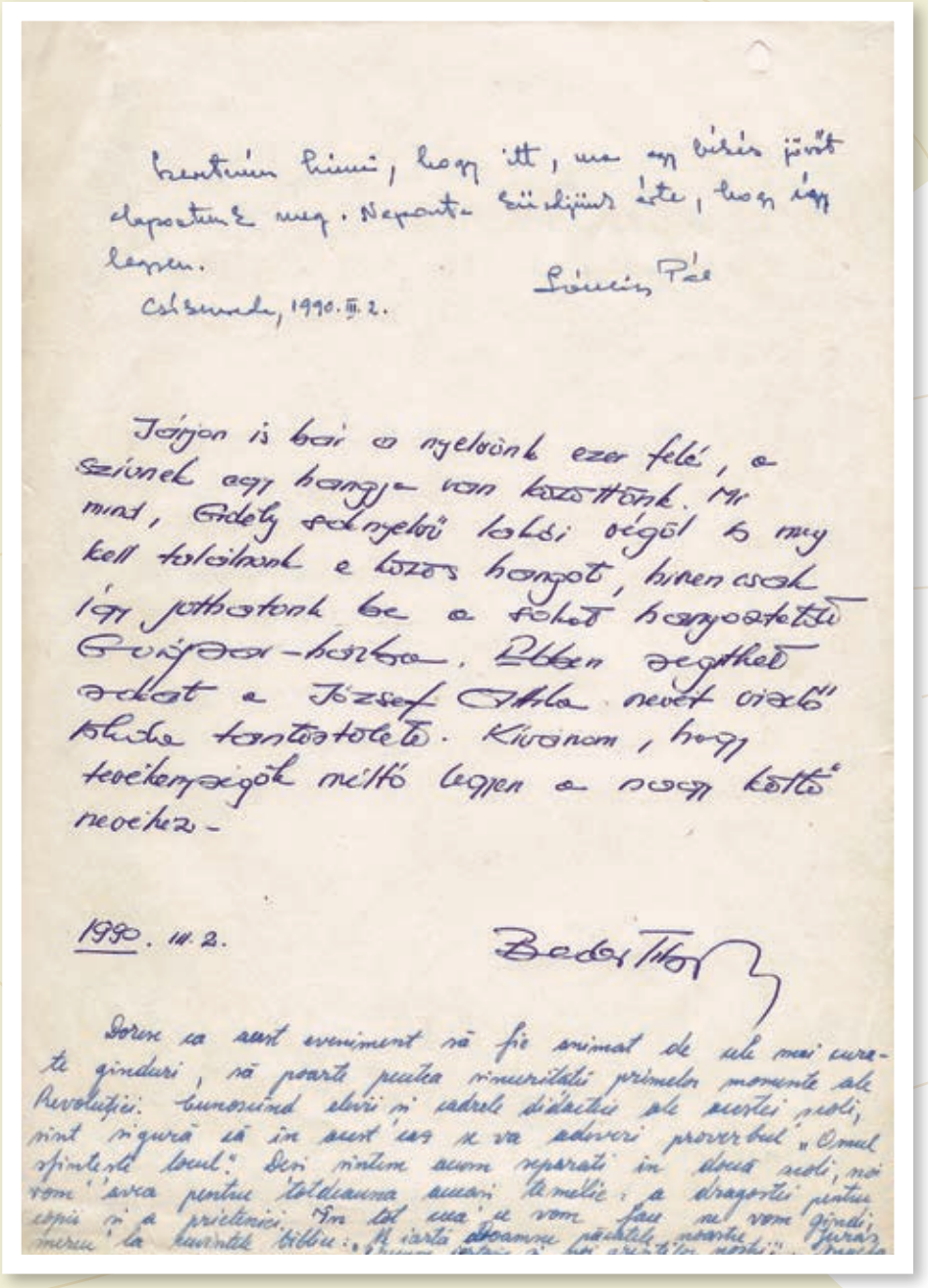

Szentirmai Emmi, hogy itt, ma egy kicsi jövőt elgondoltunk meg. Naponta ünnepünk éte, hogy így legyen.

László Pál

Csíksomlyó, 1990. III. 2.

Járjon is bár a nyelvünk ezer felé, a szívnek egy hangja van közöttünk. Mi mind, Gidely sokrokú lakói végül is meg kell találnunk a közös hangot, innen csak így juthatunk be a fokozottan hangoztatott Európa-házba. Ebben segíthet sokat a József Attila nevét viselő iskola tantestülete. Kívánom, hogy tevékenységük mellő legyen a nagy költő neveihez.

1990. III. 2.

Beder Tibor

Dorim ca acest eveniment să fie animat de ale mai curate gânduri, să poarte pecetea sinceritatii primelor momente ale Revoluției. Cunoscând elanul și cadrele didactice ale acestei școli, sunt sigură că în acest an se va adeveri proverbul „Omul sfințește locul". Deși nu țin acum separati în dosul sufletului, mă rog ca pentru totdeauna aceasta temelie a dragostei pentru copii și a prietenie. În tot ceea ce vom face ne vom gândi, sunt la cuvintele lui Eminescu: „A iarta dușmanu-n pace este [illegible]

Lászlófy Pál István és Beder Tibor bejegyzése az iskola emlékalbumába

HÁROM ÉS FÉL ÉVTIZED TANINTÉZMÉNYVEZETŐI:

Igazgatók

Borbáth Erzsébet / 1990 – 1998
György Emőke / 1998 – 2005
Ferencz S. Alpár / 2005 – 2010
Lőrincz Juli / 2010 – 2016
Ferencz S. Alpár / 2017 – 2020
Lőrincz Juli / 2020
Kedves Tihamér / 2020. november 1. –

Igazgatóhelyettesek

Fekete Gyula / 1993 – 1997
Barabás Attila / 1998 – 2000
Kenéz Szilárda / 2000 – 2004 / 2010 –2012
Ferencz S. Alpár / 2004. 09. – 2005. 01. / 2012 – 2016
Vorzsák Margit / 2016. 04. – 2016. 12.
Lőrincz Juli / 2005 – 2010 / 2017 – 2021
Péter Endre / 2021 –

VALÓSÁG — 2

Neve: József Attila

Ünnep volt azon a március eleji napon. S nemcsak az új iskola félezer diákja, több száz szülő, számos tanügyi káder, meghívott számára. Úgy érzem a város, Csíkszereda, s a megye magyarságának számára is ünnep bontotta szívekben rügyező tavasz-hangulatát.

Névadó ünnepségre gyűltek össze március elején a csíkszeredai 8-as számú általános iskolában.

A megyeközpont első, önálló, magyar tannyelvű iskolájában. Lélekemelő pillanata volt az ünnepnek, amikor a magyar népi ruhába öltözött gyerekek leleplezték az iskola homlokzatán elhelyezett névtáblát: **József Attila általános iskola.**

„Ime, hát megleltem hazámat" — ez az egyik József Attila idézet, amely az iskola bejáratát díszíti. Ime, meglelte iskoláját 498 csíkszeredai magyar gyermek.

— Közös forradalmunk győzelmének első szép gyümölcse, anyanyelvi iskoláinkért folytatott harcunk első vívmánya ez — hangsúlyozza Borbáth Erzsébet iskolaigazgatónő. — A 11-es általános iskola tanulói a Tudor negyedi 3-as számú líceum épületében, illetve a 10-es számú iskola rendelkezésükre bocsátott termeiben látogatták az órákat. Huszonhat osztályunk volt, ebből tizenhat magyar és tíz román tannyelvű. Hat osztályunk a 10-es iskolában működött, húsz — két váltásban — a 3-as líceumban. A forradalom után elsőkként jelentettük be igényünket iskolaépületre a Nemzeti Megmentési Frontnál: a volt pártkabinet impozáns épületére gondoltunk. Amikor az önálló magyar tannyelvű iskola létesítésének gondolata fölvetődött, próbáltunk megegyezésre jutni román tanárkollégáinkkal. Fölajánlottuk a lehetőséget, hogy a pártkabinet épületében szervezzék meg a román tannyelvű iskolát. De ők nagyon felháborítónak tartották a javaslatot. Hatalmas sajtókampányt indítottak, hogy mi „ki akarjuk űzni" őket, nemzeti büszkeségükben mélyen sértve érezték magukat (sőt, a rágalmak szerint, máris utcára került, téli fagyban fázó osztályokat emlegettek — szerző megj.). Akkor vállaltuk mi a költözést. Február elsején hat osztállyal jöttünk át, párhuzamosan megkezdtük az átépítési-alakítási munkálatokat a pártkabinet épületében. Jelentős segítséget kaptunk a város vezetőségétől, vállalatoktól, a szülőbizottságtól. Már első vasárnap, amikorra közmunkát hirdettünk, több mint száz szülő jött el. Falat bontottunk, falat emeltünk, kialakítottunk nyolc tágas iskolatermet, a bútorzatot más iskolák segítségével kiegészítettük, berendeztünk minden termet, helyiséget, s február 12-én mind a tizenhat osztályunk átköltözhetett. Most már rendes kerékvágásban halad a tanítás, két váltásban járnak a gyerekek, mindenki elégedett. Végre, ez a mi iskolánk, csak a miénk.

A gyönyörű díszteremben bemutatott József Attila-műsor reményes hitre hangolja a lelkeket. Bízzunk abban, óvni fogja ezt a szép iskolát a nagy költő szelleme.

Az iskola bejáratánál még egy sokatmondó József Attila-idézet olvasható: **„Ahol szabadság van, mindig érzem a végtelent!"**

a szerk.

BRASSÓI PÁL

Neve: József Attila,
Valóság, 1990. március 9.

P

III. fejezet

Pedagógiai megvalósítások

„MERT MI TEREMTÜNK SZÉP, OKOS LÁNYT
ÉS BÁTOR, ÉRTELMES FIÚT,
KI ŐRIZ BELŐLÜNK EGY FOSZLÁNYT,
MINT NAP FÉNYÉBŐL A TEJÚT…”

(József Attila: Március)

Csángó gyermekek oktatása

„...újra megszülettem: magyarnak...”

Volt Csíkszeredában a 90-es években egy iskola, amelyet csángó iskolának, igazgatónőjét csángó anyukának is nevezték. Történt ez azért, mert 1990–1998 között az iskolába azokat a messzi, moldvai csángó falvakból jött gyerekeket is befogadták, akiknek akkor egyetlen lehetőségük arra, hogy anyanyelvükön, magyar nyelven tanuljanak, a székelyföldi oktatás volt. (Borbáth Erzsébet: *Volt egyszer egy iskola* – részlet)

Csángó gyermekek a 90-es évek elején

Hargita Népe

FÜGGETLEN NAPILAP

1990. NOVEMBER 2. SZOMBAT

Moldvai csángómagyar tanulók Csíkszeredában

Itt iól viszem

Harminc moldvai csángómagyar gyermek kezdte meg az új tanévet a csíkszeredai József Attila általános iskolában. Többnyire a székelycsángó falvakból származnak, ahol még otthon a gyermekek is beszélik a magyar nyelvet. De írni, olvasni nem tudnak anyanyelvükön, hisz népcsoportjuknak nem adatott meg ez a lehetőség. De az anyanyelven való tanulás igénye megvan bennük is, szüleikben is. A VIII. A. osztályba kopogtunk be, abba az osztályba, mely teljes egészében csángómagyar gyermekekből tevődik össze. Fecsó Teréz matematikatanár óráján az oktatás két nyelven folyik. Az új anyagot két nyelven adja le a gyermekeknek. Azért szükséges román nyelven is a magyarázat, hogy a nebulók tudják kötni az új anyagot a már tanultakhoz. Az elsajátítás azért könnyen megy.

Olyan jó hire kerekedett Moldvában a szeredai iskoláknak, hogy egyre több gyermek kéri felvételét ezekbe. Hogy

(Folytatás a 7. oldalon)

SARÁNY ISTVÁN

Itt iól viszem

(Folytatás az 1. oldalról)

miért? Ezt mondják el ők maguk:

— Én jötem Roka Lik falubol. Ki jötem ide Csikszeredába ara hagy tanajakmeg magyarul. (Lakatos István)

— O folunkba áljöt Árus Péter és bászélt o szülaimval hogi árárszánákáj idá o Csik-Szeredaba. Szüláim monták hogi ál árásznák, csok okarjak én. Én árüst nogion szárátám hogi tonuiommág o magiar nyálvát. (Gábor Felicia)

Másfél hónap alatt még nem sajátitották el a gyermekek a magyar helyesirást, mint észrevehettük román és magyar irásjelekkel rögzitették, fonetikusan, de magyar nyelven mondanivalójukat. Ugyanakkor hiven tükrözik a falujukban élő kiejtést.

A csángó gyermekeket a Márton Áron gimnázium bentlakásába szállásolták el. Ott élik nem könnyű diákéletüket. Kis gyermekekről lévén szó, eléggé nehezen viselik el a szülők távollétét. De nem panaszkodnak. Egymáson segitenek, és segitik őket itteni barátaik is. Pótmamájuk, Borbáth Erzsébet tanárnő, a József Attila általános iskola igazgatója, betölti az anya szerepét is. Azonkivül segitik e tanulókat az egyházak, a múzeum, magánszemélyek. Többnyire mindegyikűknek van már csikszeredai barátja, barátnője. El is járnak hozzájuk játszani, tanulni. Több szeredai gyermeket pedig már vendégül látták moldvai otthonukban.

Horvát Mónika vallomásából idézünk:

— It iol viszem, van mindenem, és zágész jól járnak velünk. Adnak io ételt, dá ozét kel tanalyunk. Athan még van négy testyvérem. Én vagyak a leg nagyab. Adnak gunyakot es a papbácsitul és a reformált katolikusoktules adnak, a muzeumtules, családoktules. Én akartam hogy el jiák és szeretem it.

Egy dolgot kifogásolnak csupán a gyermekek. Mivel számukra a tanulás nagyobb erőfeszitésbe kerül, mint hasonló korú társaiknak, egy külön szilencium-teremre lenne szükségük a Márton Áron gimnáziumban.

— Kérünk szépen hogy csángóknak adjanak félre szubát tanulni. Köszönük szépen minden segétségeket. (Csernik József)

Meggyőződésünk, hogy nem okoz különösebb gondot e kérelem megoldása. Ha e kis nebulók anyanyelvükön akarnak tanulni, akkor meg kell adjunk számukra minden segitséget. Hálásak lesznek érte.

Hargita Népe, 1990. szeptember 27.

Csángó tanítványaink szereplése a díszteremben, 1995

30 év távlatából Duma András – moldvai csángó író, művelődésszervező, volt józsefes szülő – csángó zászlót adományozott gyermekei egykori iskolájának, 2020. március 2.

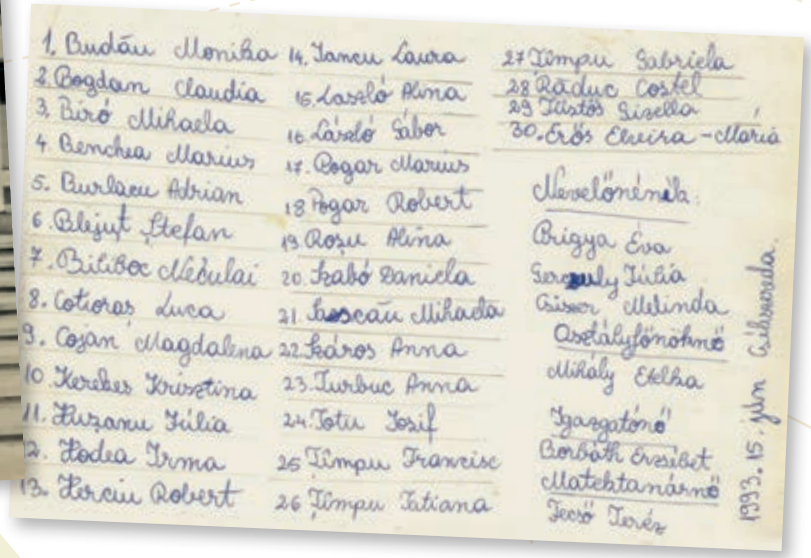

1. Budău Monika
2. Bogdan Claudia
3. Biró Mihaela
4. Benchea Marius
5. Burlacu Adrian
6. Blejuț Ștefan
7. Bilibor Nicolai
8. Cotioraș Luca
9. Cojan Magdalena
10. Kerekes Krisztina
11. Huzanu Júlia
12. Hodea Irma
13. Horciu Robert
14. Iancu Laura
15. László Alina
16. László Sándor
17. Bogar Marius
18. Bogar Robert
19. Roșu Alina
20. Szabó Daniela
21. Boscaiu Mihaela
22. Káros Anna
23. Turbuc Anna
24. Totu Iosif
25. Tîmpu Francisc
26. Tîmpu Tatiana
27. Tîmpu Gabriela
28. Răduc Costel
29. Tüstös Gizella
30. Erős Elvira-Maria

Nevelőnénik:
Brigya Éva
Szőcs Júlia
Gáspár Melinda

Osztályfőnökök:
Mihály Etelka
Igazgató:
Borbáth Erzsébet
Matektanárnő
Tecső Teréz

1993. 15. jún. Csíksomlyó

Végzős moldvai csángó tanulók, 1993

Csángó tanítványaink fellépése, 2015

Diósi (Gábor) Felicia, lujzikalagori írónő üdvözlő verse, Budapest, 2020

Magyar iskola

Kalagor dombjai között a nap felébred
s Bérc tetején álmosan a város felé tekintek
bá jó es vóna álmenják magyart tanulni
oda hátulra, hegyeken, dombokon túlra.
Nagytátokám a padescskán intett nyugodva
ál jő az a nap es fiam, mikor álmenc a hosszú útra
s nám botladozol többát itt a porba.

Vad, kiscsikescská szüjámbá sóvárogtam
búcsút inteni az erdei játszótérnek,
a fa támláimnak hol sok kárecseskét scsitiltam,
a pataknak melyet irigykedve néztem
hogy scsorog minden nap a messzeségbe,
a hangoknak mely fent a Hegyeskén kiadtam
s jó messzire elértek tekeregve.

Egy nap, amikor én is útnak indulhattam
ezernyi tervvel, s térd remegő izgalommal
vártam hogy lássam, hogy beléphessek
az iskolába mely befogad, mely álmot ad.
Egy esztendeig aztán, minden napomat ott kezdtem
faltam a tudást, s ittam a magyar nyelvet
s magamba zártam az ott töltött évet.

Most lehajolva előtted köszönetet mondok:
hála a tanításért, hála a tanárokért, az ott töltött napokért,
Isten éltessen születésnapodon!
Légy kebele a tanulóknak
kik beléd lépnek s benned élnek
ballagva majd, belőled visznek el a nagyvilágba
egy megdrágakövesedett: Emléket.

Matematika–informatika osztály

„Nemrég új ötlettel hozakodtak elő...”

Matematika–informatika osztályt indított tanintézményünk elsőként a városban 1991-ben. A számítástechnika foglalkozások korszerű IBM-gépeken zajlottak.

„Az iskola egyik kiváló érdeme volt a matematika–informatika osztály elindítása. Itt nemcsak matematikából tanulhattunk többet, hanem a számítástechnika világába is betekintést nyerhettünk, amely egyre inkább teret hódít és szükségessé válik, hogy kellőképpen ismerjük.” (Gergely Izabella, volt tanítványunk 1992 és 1996 között)

Hargita Népe

FÜGGETLEN NAPILAP

III. évfolyam 5. (281.) szám — 1991. JANUÁR 10., CSÜTÖRTÖK — 4 oldal ára 2 lei

Matematika osztály ötödikeseknek

Megalakulása óta a Csíkszeredai József Attila Általános Iskola pedagógus közössége mellett hívta fel magára a figyelmet több ízben is.

Nemrég újabb ötlettel hozakodtak elő, melynek megvalósítása szülők és gyerekek érdekeit fogja szolgálni: szeptembertől matematika profilú ötödik osztályt szeretnének indítani. Veres Emőke matematika tanárnő elmondja, hogy ez heteente 6 matematika jelentene, amelyeknek keretén belül bevezetnék a gyerekeket az informatika alapismereteibe is. Tőle származott az ötlet, tanítja is majd a gyerekeket (a következő évfolyamot pedig Fecsó Teréz tanárnő fogja tanítani. Meg oldható, hogy delelőtt, legrosszabb esetben 11 órától — középváltásban — járjanak iskolába. 20, maximum 25-ös létszámú osztályt terveznének, a jelentkezők közül ismeretfelmérő teszt alapján válogatnák ki a legtöbb tudással és tehetséggel rendelkező gyerekeket. Ez mi szükséges ahhoz, hogy valaki könnyen vegye ezt a próbát? Elsősorban az 1—4 osztályos anyag alapos ismerete. De nem árt, ha meg tudja oldani a Matematika Lapokban elemi osztályok részére közölt feladatokat is. És mert a matekhez logika is kell, ilyen jellegű feladatok is lesznek. Az itt felsoroltaktól nem kell megijedni. A most zajló homoródi matematika táborban máris hozzá lehet kezdeni a tréningezéshez. A június 15-től 30-ig terjedő időszakban pedig az érdeklődők számára felkészítőt is tartanak. Ha valakinek — gyakorló szülőként — olyan kérdése lenne, ami nekem nem jutott eszembe, bátran hívja fel a József Attila iskolát a 14644-es telefonon, ott szívesen választ adnak rá.

TAKÁCS ÉVA

Matematika osztály ötödikeseknek, Hargita Népe, 1991. január 10.

Matematika–informatika osztály, 6. A, 1996

György Emőke végzős osztálya, 1997

A hagyományos oktatás megvalósításai

Legó matek, 3. C, 2024

Padlókép folyamatban, 1. C, 2025

Toldi árnyjáték, 8. SbS, 2019

Adventi mézeskalács-készítés, 2. D, 2022

Jó kezekben a haza, 1. D, 2022

Népzene és néptánctábor Gyimesközéplokon, 3. A, 2022

Adyák-napok, E. A, 2023

A dzsungel könyve, 2. A, 2024

Könyvbemutatón, 3. A, 2024

Az idősek világnapján, 3. A, 2024

Társasjáték az iskolában, 3. D, 2024

Step by Step alternatív oktatási forma bevezetése

„A gyerekek világa friss, új, gyönyörű és csupa csuda és izgalom. Ha protekcióm lenne annál a jótündérnél, aki állítólag minden gyerek keresztelésénél jelen van, azt kérném tőle, hogy azt adja minden gyereknek útravalóul, hogy ez a csodaérzékenység egész életük során megmaradjon."

(Rachel Carson)

Az 1999–2000-es tanévtől kezdődően a hagyományos oktatás mellett az alternatív Step by Step módszerrel (lépésről lépésre) működő I. osztályt indítottunk. Kezdeményezésünk sikerült! Sikerült, mert jó és tanulni vágyó gyerekekkel, bölcs és szakmájuknak élő nevelőtestülettel, valamint segítőkész, emberséges szülőkkel voltunk körülvéve. (Veres Emőke: *Egy újabb korszak* – részlet)

Legelső reggeli üzenet a József Attila Általános Iskolában, 1999

Erdei iskola Marosfőn, 2005

Földrajzóra a Tordai-hasadéknál

Farsangi jelenet a díszteremben, 2006

100. iskolai nap, 1. SbS, 2022

Beszélgetés a step kezdeteiről, E. SbS – 3. SbS, 2024

Szókereső, 1. SbS, 2025

Együtt lenni jó! 2007

Románul tanulunk a szőcsvári várnál, 2008

Reggeli üzenet, 2010

Óriási társasjáték, E. SbS, 2024

Témazáró szülőknek, 2012

Interdiszciplináris nap, karácsony, 2008

Témazáró-Lovagkor, 2014

Évkezdés, 2014

Együtt örülünk!

A 100. iskolai nap, 2016

20 éves a Step by Step alternatív oktatás, 2020

Mit játszunk...? 2017

20 éves a Step by Step alternatív oktatás, 2020

25 éves
a Step by Step
oktatás, 3. SbS,
2024

A 100. iskolai nap,
1. SbS, 2022

Beebot méhecskék,
1. SbS, 2024

Csodálatos világűr,
4. SbS, 2024

Projektmunka,
3. SbS, 2022

Rendhagyó
történelemóra,
4. SbS, 2023

Puzzle Oktatási Központ és AutHelp Egyesület

„Én voltam az egyetlen, akinek színei voltak...”
(egy autizmussal élő személy vallomásából)

A Puzzle Központ a gyerekekért van immár több mint 15 éve, de nem csak az autista gyerekekért. Itt mindannyian meg tudjuk tapasztalni, hogy mennyire különbözőek vagyunk, mennyire színes a társadalmunk. Ez így van jól, közösségünk ettől erősebb, különlegesebb. 2009-től tanintézményünk valóban egy befogadó iskola, minden gyermek iskolája. A Puzzle Központ révén nekünk is „színeink vannak”.

A központ hivatalos megnyitása, 2009

„Kódos" munka a központban, 2010

Anyák napi szereplés, 2011

Számítástechnika tanóra kicsiknek, 2012

Közös társasjátékozás a József Attilá-s iskolatársakkal, 2013

A vásárlás tanulása, 2014

Első végzősünk ballagása, 2016

Testnevelés és mozgáskoordináció foglalkozás, 2012

Terápia és lovaglás, 2019

Újtusnádi kirándulás, 2021

Az autizmus világnapja, 2022. április 2.

A Ride More Center kalandvilága, 2023

Ballagóink, 2024

Montessori-módszer és Franz Kett-pedagógia

„Kezdeményezni, azután hagyni, hogy a gyermek szabadon kibontakoztathassa képességeit. Ez a pedagógus feladata.”
(Maria Montessori)

Iskolánkban 2018–2019-es tanévtől alkalmazzuk a Montessori-pedagógiát a hagyományos oktatás keretein belül. A Montessori-módszer magja egy olyan elvrendszer, amely középpontjában a gyermek személyiségének, autonómiájának tisztelete és elfogadása áll; az önállóság, a tanulási vágy és az önmotiválás támogatása. A Montessori-elvekkel szabad és biztonságos környezetet teremthetünk minden gyermek számára, ahol ösztönösen a világ felfedezésére indulnak, és szivacsként szívnak magukba minden tudást, rátalálva a fejlődés számukra testre szabott, megfelelő útjára, ritmusára. 2024-től alkalmazzuk a gyerekközpontú Franz Kett-pedagógiát is. Az élményszerű, szemléletes módszert környezetismereti témák, mesék, versek feldolgozása során és személyiségfejlesztés tanórákon alkalmazzuk. (Borcsa Tímea tanító)

Érzékelést fejlesztő eszközök kombinálása, 2019

Őszi csendjáték és járásgyakorlat, 2o18

A számolást fejlesztő gyöngyfűzérek és a Seguin-tábla

Érzékelést fejlesztő eszközök, 2. C, 2021

Érzékelést fejlesztő eszközök, 2. C, 2021

Montessori csapatmunka, E. C, 2024

Én, te, mi, 1. C, 2025

P

IV. fejezet

Programjaink

„KÜLÖN VILÁGOT ALKOTOK MAGAM…"

(József Attila: A kozmosz éneke)

József Attila-napok

„Megújul ilyenkor az iskola, a szivárvány minden színében pompázó játék, vidámság, tanulás és verseny tesz izgatottá minden diákot és tanítót egyaránt.”

(Bencze Mária, történelemtanár)

Versünnep, 2004

József Attila-emlékév, megemlékező ünnepség, 2005

Koszorúzás, 2025

József Attila gyermekekkel körülölelve, 2024

Darts bajnokság, 2005

Költészetnapi ünnepség a 8. C osztály és a Zenebona Tanoda együttműködésével, 2019

Szállj, költemény! 2. A, 2024

Városi streetballbajnokság, 2008

A Borsika néptáncegyüttes ünnepi előadása, 2009

József Attila-napok megnyitó, 2009

Költészetnapi koszorúzás, 2009

Költészetnapi előadás, 2015

Fekete Krisztina és Forró-Erős Dóra ünnepi előadása, 2015

Verskereső a József Attila-napokon, 2025

Verspörgető a József Attila-napokon, 2025

József Attila-napok, 2025

Sulinap

„De néha, amikor elhangzik a »Holnap iskolanap!«, megtelik az épület ujjongó zsivajjal.”

(Vorzsák Margit angoltanár)

Az iskola diáksora Somlyó felé, 2011

Sulinap Zsögödben, a kötélhúzás öröme, 2004

Zsákban futás, 2022

Csíksomlyói messzelátó, 4. A, 2023

Sulinap a nyeregben, 2022

Játszani de jó! 2018

Somlyói kirándulás, 2017

Sulinap Somlyón, tanár-diák mérkőzés, 2014

Sulinap Somlyón, 2017

Zsákban futás sulinapon, 2017

Iskolanap, 2. C, 2023

Sulinap Somlyón, 2019

Sulinapi móka, 2024

Interdiszciplináris hetek

„Közösen – gyerekek és felnőttek – együtt tanulunk, alkotunk, játszunk és nevetünk. Mi így nevelünk.”

(Szabó Éva romántanár)

Interdiszciplináris projekt, 8. SbS, Zsögödfürdő, 2007

Néphagyományok, 2011

Ázsia-témazáró, 2. SbS, 2007

Világfa, 2010

Projektmunka, reneszánsz, 2012

A család és a karácsony, 5. A és 7. SbS, 2011

A család és a karácsony plakát, 2011

Várkészítés, 4. SbS, 2013

Reneszánsz projektek bemutatása, 2012

A pékségben, 3. SbS, 2001

Csemeteültetés, 1. A, 2014

Lovagkor, 2014

Lovagkor, 2. SbS, 2014

Pályaválasztás interdiszciplinárisan, 2014

Lovagkor képekben, 2014

A mese hete, az Óperenciás-tenger, 1. SbS, 2015

Gábor Áron ágyújánál, 4. SbS, 2015

A bűvös 25, 2015

Színes hetek, piros napon, E. SbS, 2015

A 100. iskolai nap, 1. SbS, 2016

Adyák-napok

„Lehetőség, hogy a diákok bizonyítsanak, mókázzanak, szórakozzanak, szaladjanak, rúgjanak, fújjanak, kattogtassanak, pattogtassanak, rajzoljanak, szavaljanak, szerepeljenek, megfejtsenek, egy perc alatt nyerjenek, de legfőképpen arra, hogy alkossanak és fejlődjenek.”

(György Boglárka földrajztanár)

Koszorúzás Ady Endre születésnapján – Adyák-napok megnyitója, 2008

Szakácsműhely – Diákok konyhai tevékenysége a Puzzle Központ konyhájában, 5. C, 2011

Tutajosok – Ügyességi próba, haladás saját készítésű tutajjal

Mesemondó verseny – Irodalmi és esztétikai értékek népszerűsítése, lehetőség az előadói készség fejlesztésére, 2. D, 2012

Dalolni jó! 2019

FrÜgyes – Ügyességi vetélkedő, 5–6. osztály, 2014

Mesemondó vetélkedő – Nyelvi tudatosság, kifejezőkészség fejlesztése, 3. A, 2014

Mesemondó verseny – Irodalmi értékek népszerűsítése, 2016

Adyák-napok megnyitója, Flashmob az iskola udvarán, 2017

Asztalitenisz-bajnokság – Minden osztály képviselői pingpongoznak a sportcsarnokban, 2018

Adyák-napok, 2022

Adyák-napok – Alsó tagozatos szavalóverseny, 2018

Ügyes kezek,
4. C, 2024

Keresztrejtvényfejtés,
2019

Képpoézis, kép és
szöveg esztétikájának
fejlesztése, 3. C,
2019

FrÜgyes –
ügyességi vetélkedő,
7–8. osztály, 2019

Kirakós, 2019

V. fejezet

Ünnepeink

„IGAZI LELKÜNKET, AKÁRCSAK AZ ÜNNEPLŐ RUHÁKAT, GONDOSAN ŐRIZZÜK MEG, HOGY TISZTA LEGYEN MAJD AZ ÜNNEPEKRE."

(József Attila: József Attila)

Ballagás

„Én mondom: Még nem nagy az ember.
De képzeli, hát szertelen.
Kisérje két szülője szemmel:
a szellem és a szerelem!”

(József Attila: Ars poetica)

Végzős osztályok, 1990

Tablókép, 8. B, 1993

Tablókép, 8. B, 1999

Ballagás, 2006

Nyolcadikosok ballagása, 2013

Ballagás, 2016

Ballagási szereplés, 2019

Búcsú a tantestülettől, 2016

Bankettra készülő elbillegett lányok, 2014

Búcsúszó, 2022

Nem szokványos ballagási kép, 2018

Vége az évnek, pont ez a lényeg, 2022

Karácsonyi, húsvéti ünnepek

„Az ünnep örvendetes esemény, olyan alkalom, melyet pedagógusaink, diákjaink és szüleik szívesen élnek meg, várják az ünnep eljövetelét, készülnek rá. A karácsony különös, mert hozzátartozik az adventi készülődés, a négy hét varázsa, amit sokkal jobban szeretünk, mint magát a csodálatos éjszakát.”

(Lőrincz Juli aligazgatónő)

Pásztorjáték, 1998

Karácsonyváró, 2. A, 1992

Karácsonyváró előadás, 2008

Pásztorjáték, 3. A, 2009

Húsvéti készülődés, 3. A, 2012

Karácsonyfa-díszítő verseny, 2011

Karácsonyi előadás, 3. SbS, 2013

Cserebere vásár, 2013

Karácsonyi műsor, 2. A, 2013

Karácsonyi készülődés, 1. A, 2014

Mézeskalács írása, 4. SbS, 2016

Ajandékozás 2023 karácsonyán

Jocóka Angyala a szülőkkel, 2. C, 2018

Karácsonyi ünnepség, 2024

Locsolásért jár..., 2. SbS, 2018

Grincs-fa karácsonykor az iskola előterében, 2017

Farsang

„...és vonul, egyre vonul a színes a gyereksereg. A sok boldog kisdiák, akik néhány órára azzá válhatnak, akiről eddig csak olvastak, képzelődtek, álmodoztak. Mindenkit megnevettetve bukfenceznek a cintányértenyerű, krumpliorrú bohócok, seprűnyélen lovagolnak a bálba, fekete ruhába öltözött, félelmetes vasorrú boszorkányok, a cigánylányok vidám táncot lejtenek, kártyát vetnek...”

(Szabó Imola tanítónő)

Farsang, 2006

Szülők farsangi bálja, 2000

Szülői farsangi bál, 2006

Cigányvajda farsangoló, 2014

Farsang, 1. C, 2018

Farsang, E. SbS, 2015

Farsang, 4. C, 2018

Farsang, 1. SbS, 2015

Farsangtemetés, 4. A, 2023

Itt a farsang, 3. C, 2024

Maskarában, E. SbS, 2019

Maskarába bújt gesztenyék és Ilyés, 4. SbS, 2018

Maskarások, E. SbS, 2024

Farsang, 1. D, 2020

Farsang, 3. SbS, 2020

Farsang, 2020

Tanévkezdés

„Mikor először mennek iskolába
Az első osztályos kisgyermekek,
Illatot hint az ősz minden virága,
Amerre lépnek, dalok csengenek.”
(Keszthelyi Zoltán)

Tanévkezdő a díszteremben, 2005

Első nap az iskolában, 2006

Tanévkezdési ünnepély a Csíki Játékszínnel, 2009

Tanévkezdő lépések, 2014

Mogyorógyerekek az első iskolai napon, 2018

Megkapjuk a sulinyakkendőt, 2017

Szállnak a lufik, 2023

Tanévnyitó, 2023

Tanévnyitó, 3. D, 2024

Tanévzárás

„Vakáció, Vakáció!!!
Visszhangzott az iskola.
Nem csendült még egyszerre szó
ily harsányan tán soha.”

(Mentovics Éva: Hurrá, vakáció!!!)

Évzáró ünnepély, 1. C, 1995

Ábécéünnepség, 1. SbS, 2006

Nyuszi Nusi szülinapja – évzáró előadás, E. A, 2022

Ábécéünnepség, 1. SbS, 2006

Évzáró, 2008

Ábécé ünnepélyen, 1. A, 2012

Évzáró előadás, 2008

Évvégi szereplés, 2. C, 2024

Hócompóc bohócai, évzáró műsor, 3. A, 2011

Vuk a bábkörösök előadásában, 2024

Történelmi évfordulók

„Iskolánk hagyományai közé tartozik az értékteremtés. Egyéniségünk, szellemiségünk, nevelési irányvonalunk szerves részét képezi a magyarság történelmi jeles napjainak a hagyományszerű megünneplése, nemzeti szokásaink ápolása.”

(Ferencz S. Alpár történelemtanár)

2006. március 15.

Madéfalvi veszedelem, 2004

2008. október 6.

2008. március

2013. március 15.

A Leonardo kör előadása, 2015. október 6.

Széchenyi, történelmi emlékműsor, 2004

2016. március 15.

1956-os kiállítás, 2017

1956-os plakát

1956-os megemlékezés, 2015

Megemlékezés, 1. SbS, 2020

Gábor Áron rézágyúja, 3. D, 2022

Márciusi ifjak, I. A, 2023

Márciusi ünnepség, 2024

Ünnepi hangok március idusán, 2024

Föl, föl, vitézek! E. SbS, 2024

Dallal emlékezünk, 2024

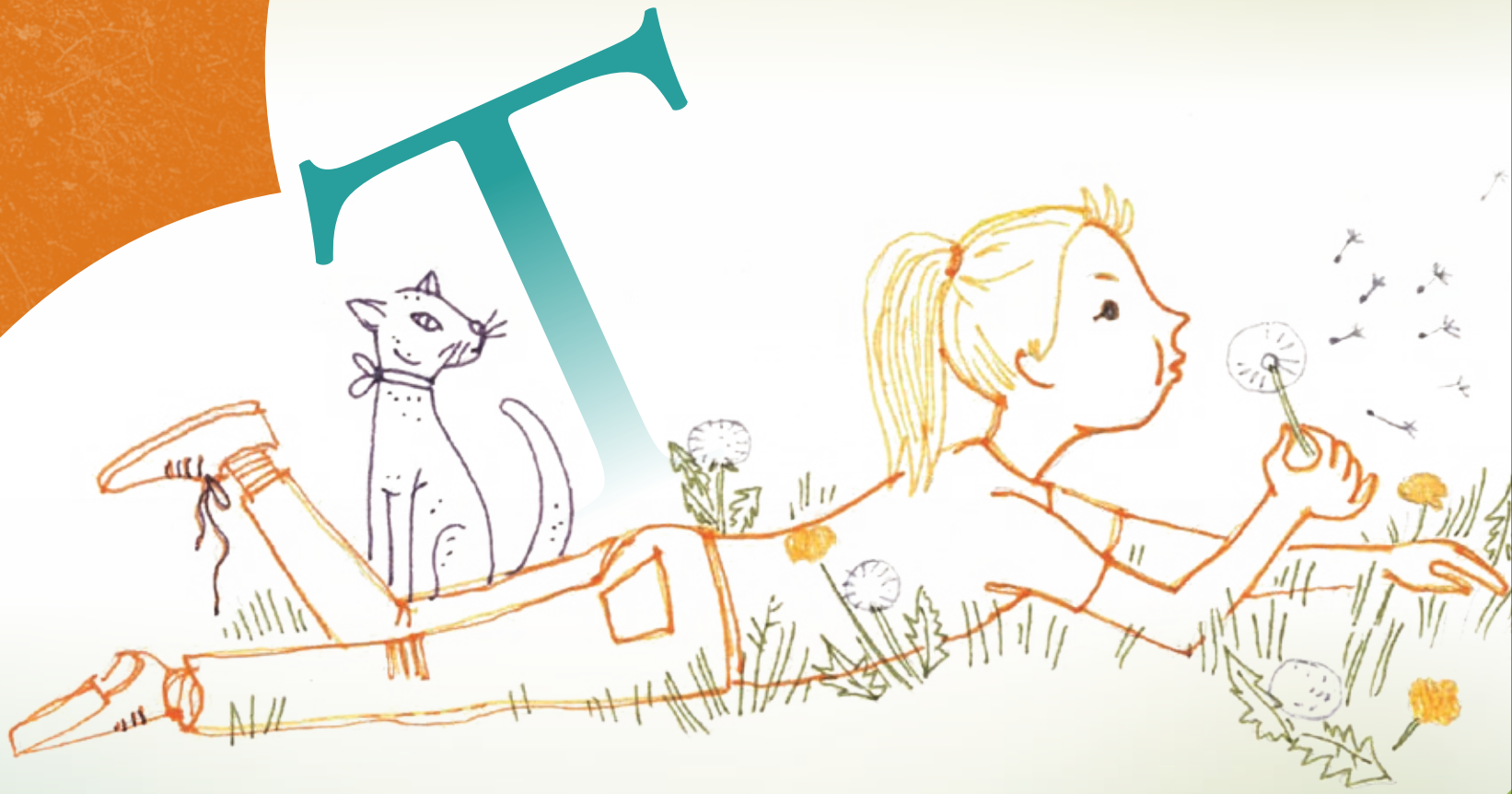

VI. fejezet

Tanórán kívüli tevékenységek

„ÉN NEM VAGYOK TE,
ÉN NEM CSUPÁN LÁTSZOM,
ÉN JÁTSZOM."

(József Attila: Töredékek)

Alfa Sportszövetség

„A sport nemcsak testnevelés, hanem a léleknek is az egyik legerőteljesebb nevelőeszköze.”

(Szent-Györgyi Albert)

Sízés a Hargitán, 2007

Asztalitenisz a szabadban, 2006

Buzánszky-gyermekfocitorna, 2011

Csicsergő kiskórus

„A zene az kell, mert körülölel,
Ha van elég szív,
a dal, az csak így lesz szép.”
(Nemes István)

Csicsergők, 2019

Csicsergők, 2018. március 15.

Karácsonyi csicsergés, 1. SbS, 2022

A Csicsergők legelső fellépése, 2010

Adventi csicsergés, 2. SbS, 2023

Kiskórus, 2011

Csicsergők, 2024

Csicsergők az Ady-napi mesemondó versenyen, 2012

Csicsergők, 2025

Erdei iskolák és táborok

„Bebarangoltunk erdőt-mezőt, gátat építettünk a patakban, és maradandó élményekkel raktuk tele kosarunkat....Bátrabbak lettünk a bátorságpróbák túlélése után, megtanultuk, hogy közös erővel a hétfejű sárkányokat is le tudjuk győzni.”

(Fazakas Tünde és Gál Judith tanítók)

Erdei iskola, 1. SbS, 2003

Napsugár-tábor Illyefalván, 2. A, 1996

Szatmári tábor, 1. SbS, 2003

Szatmári tábor, 2005

Sóstói tábor, 2010

Szeltersz, 4. SbS, 2006

Kirándultunk a Hargitán, 4. A, 2012

Erdei iskola, Pottyond, 3. SbS, 2008

Sítáborban Hargitafürdőn, 2013

Kőszeg, 2. D és 4. D, 2018

Adrenalin park, 5. SbS, 2015

Hargitafürdőn, 2. SbS, 2016

Pottyond, 2. D, 2016

Szováta, erdei iskola, 4. SbS, 2014

Gyimes, 2017

Kőrispatak, 3. SbS, 2018

Süssünk, süssünk valamit! 3. SbS, 2018

Környezeti nevelés
Harmatfű kör / Kiskertész-program

„Csudáltalak ezer szemmel
Ezer szemű szerelemmel.”
(Áprily Lajos: Természet)

„Keresgélve, kutakodva, először hangosan, majd elcsendesülve, rácsodálkozva figyeltük a harmatos virágokat, brekegő békákat.”
(Mihály Etelka nyugalmazott biológiatanár)

Harmatfű embléma, 1997

Gombakiállítás, 1992

Harmatfűs erdei iskola naplója, 1995

Labormunka az alapítás éveiben, 1994

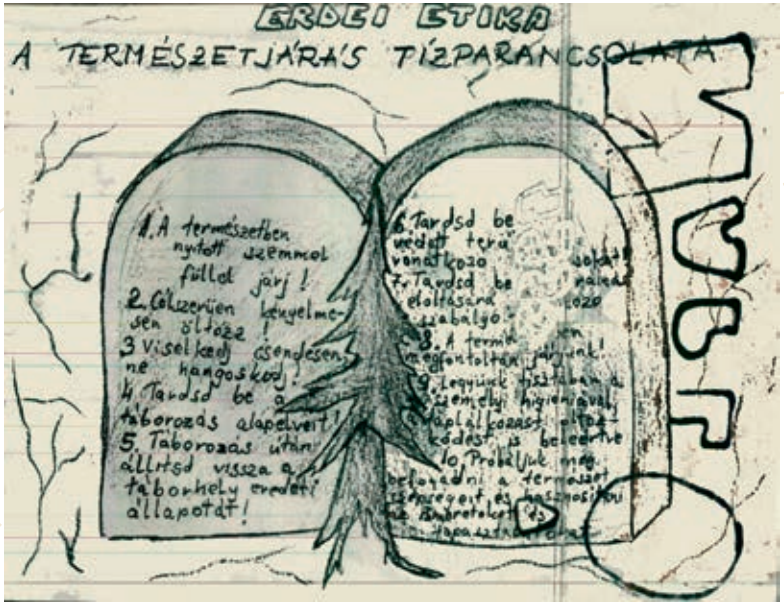

Harmatfüvesek tízparancsolata, 1997

Kiskertész-program, 5. SbS, 2018

Környezetvédelmi előadás, 2024

Harmatfüves ikebanakészítési verseny egy sulinapon, 1998

Projektzáró kirándulás a Szent Anna-tónál, 2024

Kiskertész-program, 2013

Harmatfüves csapat, 2004

Föld napja a Csihányos természetvédelmi területen, 2008

Kertész leszek, 2. SbS, 2022

Kiskertész-program, 5. C, 2019

Kiskertész-program, 5. C, 2019

Jocóka Angyalai karitatív akció

„Mintha szíved szívem volna…” – valljuk névadónkkal 2002 karácsonyától.
Kezdetben **Segítsd a társad!** *néven, 2006-tól a* **Jocóka Angyalai** *név alatt zajlik jótékonysági tevékenységünk, amelyben gyermek ad gyermeknek a szeretet ünnepén.*

(Ferencz S. Alpár kezdeményező és szervező pedagógus)

Jocóka Angyalai átadásra készen, 2014

Adományozás a kobátfalvi iskolának, 2006

Köszöntik a gyerekeket, 2015

A józsefes angyalok felkészültek, 2016

Jocóka Angyalai csomag készül, 2018

A jótékonysági ünnepély csapata, 2019

Karácsonyi plakát

Öröm ajándékot adni, 3. A, 2024

„Tedd a kezed
homlokomra,
mintha kezed
kezem volna.
Úgy őrizz, mint
ki gyilkolna,
mintha éltem
élted volna.
Úgy szeress, mint
ha jó volna,
mintha szívem
szíved volna.”

(József Attila:
Tedd a kezed)

Kirándulások

„Együtt lenni jó! Játszani, énekelni, táncolni, ünnepelni, sütni-főzni, készíteni valami meglepit, emléket, kirándulni... Jaj de jó! Más, mint tanulásban együtt lenni. Felszabadítóbb, ünnepibb és nem mindennapi.”

(Balázs-Penksza Judit tanítónő)

Székelykő, 6. és 7. SbS, 2006

Gyergyóújfalvi kőbánya, 5. SbS, 2004

Kötélhúzás a családos kiránduláson, 2. SbS, 2004

Kirándulás Szovátán, 1. SbS, 2006

József Attila szobránál, 2007

Balatoni nyár, 2007

Anonymusszal, 2007

Gyimesi tánctábor, 3. SbS, 2024

A Peles kastélynál,
4. SbS, 2010

Téli osztálykirándulás,
6. SbS, 2014

Barackosi élmények,
2. SbS, 2012

Jó játszani, 1. SbS,
2. A, 2014

Az Apor-bástyánál,
2. SbS, 2015

Gyilkos-tó, 2. D, 2015

Kirándulás Kisbaconba,
1. C és 1. D, 2015

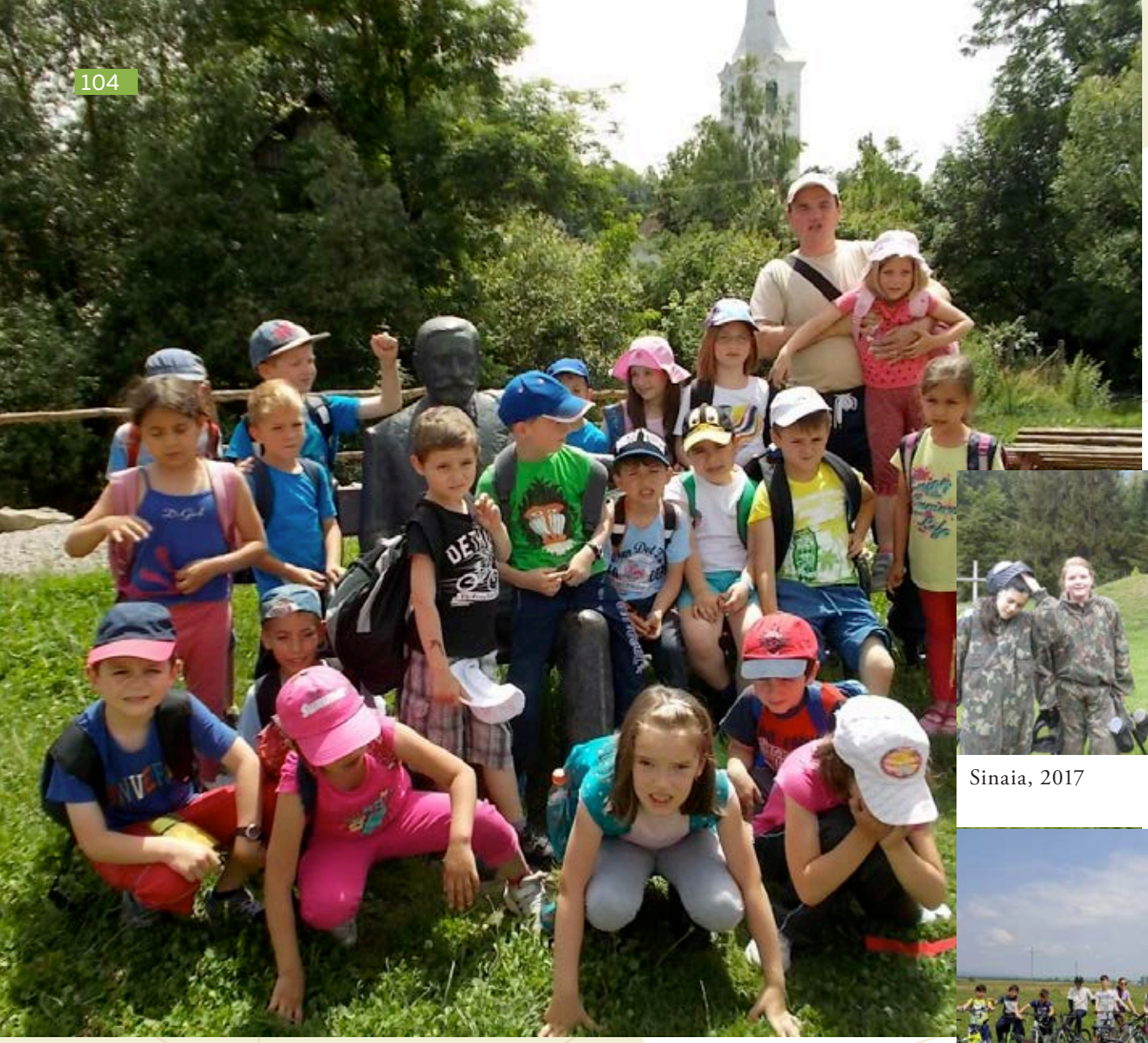

Kirándulás Kisbaconba, E. D, 2016

Sinaia, 2017

Fitód, 2017

Kalibáskő, 2. SbS, 2017

Kirándulás, 4. C, 2017

Szécseny, 4. C, 2017

Búcsúkirándulás Budapesten, 8. SbS, 2018

Sószoros, 3. D, 3. C, 2017

Muhos pataka, 4. D, 2018

Az imádkozó sáskák, 2. C, 2022

Gyalogtúra, Parajdi-sószoros, 8. SbS, 2022

Tanösvényen Homoródfürdő körül, 6. A, 2023

A Kis Cohárdon, 4. C, 2024

Kirándulás a vásárhelyi állatkertbe, 1. D, 2024

Kőrispatak, 4. A, 2024.

Legórobot

Álmodj, alkoss, programozz!

„Robotok fogják örökölni a Földet? Igen, de ők a mi gyerekeink lesznek.”
(Marvin Minsky)

„Nincsenek nehéz problémák, csak olyan problémák, amelyeket egy adott intelligenciaszinten nehéz megoldani. Ha egy parányit elmozdulunk felfelé, néhány probléma egyszerre átkerül a „lehetetlen” kategóriából a „magától értetődőbe”. Mozduljunk el jelentősebben felfelé, és az összes probléma magától értetődővé válik.”
(Eliezer Yudkowsky)

Robak építése, 5. SbS, 2018

Legórobot kör, 2018

József Attilá-s robot, 2018

Mindenki számít! 5. SbS, 2018

Leonardo da Vinci Diáktársaság

LEONARDO DA VINCI DIÁKTÁRSASÁG
JÓZSEF ATTILA ÁLTALÁNOS ISKOLA
CSÍKSZEREDA

Leonardo da Vinci Diáktársaság

Heuréka! Megtaláltam! (Arkhimédész)

Alapító pedagógus: Ferencz S. Alpár, 2001

A Street hockey bajnokai, 8. A, 2000

Leonardo-ezermesternapok - Dartsbajnokság, 2002

Leonardós végzősök utolsó találkozása, 2003

A 2001-ben alapított diáktanács, azaz a leósok hitvallása Leonardo mester tanítása:

„Szíved legyen nagy és forró, mint a Nap.
Lelked fényes és tiszta, mint a Hold,
S belőle fakadjon a hit és akarat.
Bölcsességed származzon írott oldalakról,
S mint fát, kössön a gyökered az anyaföldhöz.
Tudásod, mint egy fa, mindig virágozzon.”

A Street hockey-bajnokság legfiatalabb bajnokai, 2003

A leonardós ballagók köszöntése, 2004

A halloweeni sulibuli szervezői, 2004

Leonardós ballagók szereplése – Lázár Ervin: *A tűz*, 2006

A Leonardo da Vinci Társaság tagjainak szereplése történelmi ünnepünkön, 2011

A leonardósok
által szerkesztett
SuliRikkancs
kisújság rikkancsai,
2013

LeoGoKart verseny
a felső épület
pályáján, 2018

Leonardósok
a felső épület
SuliRádiójában,
2015

KreaBazár –
a 2. leonardós vásár
plakátja, 2019

A Jocóka leonardós
angyalai, 2016

Alice
Suliországban, leós
sulibuli és szervezői,
2019

Zenebona Tanoda

„Énekelni jó. És akkor jó igazán,
ha ezt meg tudjuk osztani másokkal is. ...
Igen, a dal ajándék is lehet.“

(Kiss Benedek tanító)

Zenebona Tanoda, 2010

A Zenebona Tanoda lemezbemutató koncertje, 2015

A Zenebona Tanoda, 2015

A Zenebona Tanoda a költészet napján, 2018

A Zenebona Tanoda a Kreatív Napon, 2019

József Attila köszönti Petőfit, 2023

A Zenebona Tanoda, 2024

P

VII. fejezet

Pillanatképek

„Földtől eloldja az eget
a hajnal s tiszta, lágy szavára
a bogarak, a gyerekek
kipörögnek a napvilágra;
a levegőben semmi pára,
a csillo könnyűség lebeg!”

(József Attila: Eszmélet)

Százarcú iskolánk

Sulinap Zsögödben, 2005

Udvartakarítási akció 1990-ben

A csángó diákjaink táncolnak, 1995

Tetratloncsapat, 2015

Kászonújfalu, 5. SbS, 2004

Buli, 1. SbS, 2006

Érdekes olvasmány, 1. A, 2006

Szünetben gombfoci, 2006

Napsugár évforduló, 2006

Szünetben, 6. SbS, 2008

Pomponlányok, 2008

Nézd, milyen szép! 1. D, 2012

Munkavédelmi felkészítő a kőbányában, 6. SbS, 2009

Szeretet, 1. D, 2012

Sütés, 3. SbS, 2012

Előadáson, 2013

Zenenapok, 2. D, 2013

Lány, 8. SbS, 2014

Jókedv szünet alatt, 2013

Borsóültetés, E. SbS, 2014

Sulinap Csíksomlyón, 5. D, 2014

A Marcipán Múzeumban Szentendrén, 1. SbS, 2. A, 2014

Szülinapi parti, 2. A, 2014

Kőszegen, 2014

Szokjuk egymást! E. A, 2014

A vonat, 2015

Kirándulás, 2. A, 2014

Szép az élet! 4. SbS, 2015

A kézilabdacsapat kirándul, 2015

Hurrá! 4. SbS, 2015

Szeretünk, Mikulás! 1. D, 2015

Manó, 1. D, 2016

A Csíki Csobbanóban, 6. A, 2016

A palotában, 3. SbS, 2016

Múzeumpedagógia, 5. SbS, 2016

Kézműves könyveink, 2022

József Attila ölében, E. SbS, 2023

Rumini átjut-e a Sárkány-szoroson? 3. A, 2023

Számháború, 6. C, 2024

Virágkötés, Moha virágbolt, 1. A, 2024

Társasjátéknap, 2. SbS, 2024

A győztesek öröme, 2024

Cipót sütünk, 2. A, 2024

VIII. fejezet

Arcképcsarnok

„HA MEGSZERETLEK, KOPOGTATÁS NÉLKÜL BEJÖHETSZ HOZZÁM, DE GONDOLD JÓL MEG, BÁNTANA, HA AZUTÁN SOKÁIG ELKERÜLNÉL."

(József Attila: Kopogtatás nélkül)

Híres látogatóink

Kányádi Sándorral Hargitafürdőn, 1996

Diákunk, Tófalvi Éva, 1995

Lázár Ervin az iskolánkban, 2004

Farkas Bertalan, az első magyar űrhajós, 2008

Écsi Gyöngyi bábművész előadása, 2009

Dr. Kovács Győző, az első magyar számítógépet megépítő kutatócsoport volt munkatársa, 2009

Vekerdy Tamás pszichológus előadása, 2009

Ferenczes István, József Attila- és Kossuth-díjas költő, illetve Iancu Laura, József Attila-díjas költőnő (iskolánk volt tanítványa) Borbáth Erzsébettel, 2015

Marosán Csaba színművész előadása, 2018

Fekete Vince költő könyvbemutatója, 2016

Látogatás iskolánkba: Albert Homonnai Emőke költő nagymamájával és Kristó Zitával, 2019

Jukka Sinnemaki iskolánkban, 2019

Michael Houston amerikai önkéntes, 2019

Miklós Edit olimpikon hozzánk látogatott, 2019

Tóth Péter Lóránt Radnóti- és Latinovits-díjas versmondó iskolánk visszatérő vendége, 2024

Gryllus Dániel és Endes-Ábrahám Ákos diákunk közös előadása,
Dsuang Dszi álma, 2022

Marosán Csaba,
Humor az irodalomban, 2023

Vendégünk Kádár Annamária, 2024

Mika Heinczingerrel ünnepeltük
a költészet napját, 2025

Arany-Petőfi barátsága címmel tart előadást Tóth Péter Lóránt
versvándor, 2024

Tantestület

„Igazi közösség csak ott jön létre, ahol az emberek rejtélyes módon szeretik egymást.”

Müller Péter

Tanítók koszorúja, 1990. március 2.

József Attila szoboravatás, 1995

Tantestület a Hobo-est után, 1995

Benedekfi Etelka tanítőnő nyugdíjba vonulása, 2003

Becze Magdolna hitoktató nyugdíjas búcsúztatója, 2010

Mihály Etelka és Dascălu Anna kollégáink nyugdíjas búcsúztatója, 2010

Pedagógusok továbbképzése Szovátán, 2013

Kotormányban, 2021. szeptember

Tanítók, 2025

Volt kollégák

„A földön semmi nem örök…
A fákon árnyak nőnek este,
A félhomály is nyöszörög.”
(József Attila: Az örök elmulás)

Böjthe Veronika

Emlékezünk azokra az elhunyt kollégákra, akik szintén részt vettek a két hét alatti új iskola alapításában, akiket nem felejthetünk, hisz tanítványaink szellemi és fizikai fejlődését biztosították, harmonikus személyiségük kialakításához hozzájárultak. Akik tudták, hogy az igazi érték „az ész és a szív összhangja” (Tamási Áron). Ennek az összhangnak a megteremtése nem képzelhető el az önismeretre nevelés nélkül. Ehhez szükséges a magunk önismerete, mely hosszas folyamat; József Attila verssorai szerint:

„Hiába fürösztöd önmagadban,
Csak másban moshatod meg arcodat.”

Ez volt kollegáink ars poetikája is.

Kezdem a nagy betűs **Bara József** matematikatanárral, aki magabiztos fellépésével, magatartásával, felkészültségével hitelesen adta át az ismereteket, inspirálta „a logikus agyakat” nagyszerű tanár módjára.

Egy tanítványát idézve, karakter volt.

Többször hivatkozott Szent-Györgyi Albertre: „Foglalkoztassatok minél több tanulót, mert annál nagyobb az esély arra, hogy felfedezzetek egy jó agyat!”

Böjthe Veronika tanítónő az írás, olvasás, számolás elsajátíttatása mellett a képességfejlesztés, az esztétikai nevelés, a hagyomány ápolásának is kiváló művelője volt.

Polgári Edit kolleganőmre úgy emlékszem, mint aki szerint a székely tanulókhoz a román nyelvet csak úgy lehet „testközelbe” hozni, ha szótározol, ha sokat kommunikálsz, ha ráhagyatkozol a tanuló sajátos észjárására, és ha mindezeket játékosan, átélve, soksok humorral teszed.

A mindenkori tanítás-tanulás módszertana szerint, a pedagógus arra kell törekedjen, hogy felismerje a tanulókban levő képességeket, azokat fejlessze és felkészítse a nyitottságra, a sokféle változásra.

Köszönet érte.

(Mihály Etelka nyugalmazott biológiatanár)

BENEDEKFI ETELKA

(Nagygalambfalva, 1945. ápr. 29. – Csíkszereda, 2015. júl. 28.)

„Nem múlnak el ők,
kik szívünkben élnek,
Hiába szállnak árnyak,
álmok, évek."

(Juhász Gyula)

A Benedekfi Etelka neve szorosan és immár véglegesen összefonódott a József Attila Iskola nevével. Harmincöt évvel ezelőtt egyik meghatározó alapítótagként örömmel vetette bele magát az új iskola elindításába. Lelkesedése, vehemens egyénisége magával ragadott másokat is, kollégákat, szülőket, gyerekeket egyaránt.

Egy jó pedagógus a személyiségével nevel – vallotta és tette ő is. A mindennapok apró csodáit próbálta észrevetetni tanítványaival. Hivatástudata, elhivatottsága, szülőföldünk iránti szeretete példamutató volt mindannyiunk számára. Bármibe is fogott mindig teljes erőbedobással, szenvedélyesen tette, legyen szó akár tanításról, kirándulás szervezéséről, műsorok összeállításáról, éneklésről, ünneplésről.

Drága Etu, sosem felejtem el a Tőled tanult dalokat, a sok közös szereplést, együtt éneklést, a „tízek" által megünnepelt születés- és névnapokat, a vendégszereteted, a közvetlenséged, a meleg egyéniséged.

„Aki ember volt, küzdő, tiszta ember, változzék át bár porladó rögökké, az előben tovább él – mindörökké." (Csepeli Szabó Béla)

(Márton Ildikó
nyugalmazott tanítónő)

Benedekfi Etelka

Költő Zoltán (Dzsodzsi)

(Csíkszereda, 1974. dec. 19. – Stockholm, 2013. máj. 13.)

A tenyerembe írtam Rólad…,
és, mint tarka szárnyú pillangót a gyermek,
a két markomban hoztam, hogy el ne szálljon.
De a szavak nyomata a bőrömhöz tapadt,
szétestek a sorok a szorítás alatt.

(Nagy József Levente nyomán)

Már tizenkét év csend veszi körül az immár örökre 39 éves Költő Zoltán zenetanárt, néhai kollégánkat, barátunkat, bajtársunkat… Néha nagyon nehéz írni. Nem engedelmeskednek a szavak a gondolatnak: mert túl mély a gondolat csendje, vagy mert maguk a szavak erőtlenek a méltó kifejezéshez.

És vajon mennyire ragadható meg néhány emlékező sorban a nagyszerű pedagógus, az odaadó osztályfőnök, a József Attila Általános Iskola közösségének meghatározó tagja?

S írhat-e róla – még elfogadható mértékben elfogulatlanul – az, akit személyes barátság köt(ött) hozzá?

Költő Zoltán (Dzsodzsi)

Aki ismerte, az emlékszik arra, hogy nyomában mindenütt dalok fakadtak, földtől a holdig érők, csodálatosan tiszta dallamok, néha magasba emelők, máskor a mélybe rántók, de mindig igazak. Nemcsak a szakmájából adódóan, hanem mert mindig tudott figyelni arra a bizonyos belső hangra, amely minden igaz ember legjobb iránytűje.

Aki ismerte, az emlékszik arra, hogy már pályakezdőként tudta: a tanárnak nem elöl, hanem hátul kell mennie, azaz nem utat törni, hanem, mint jó brácsás az első hegedűst, megfelelő alázattal kísérnie kell tanítványait.

Aki ismerte, az emlékszik arra, hogyan vívott már-már heroikus harcot nem egy hátrányos helyzetű tanítványáért: naiv hite az esélyegyenlőségben kemény eltökéltséggel erősödött. Így végig megmaradt hiteles pedagógusnak, akit lehetett becsülni, hiszen minden szava mögött állt egy erős gondolat és tett, amely mellé bátran odaállhattak a kollégák is.

Most, amikor rá emlékezünk mi, akik ismertük, arra gondolunk, amit rövid élete során végig tanított nekünk: a művészet – elsősorban a zene – úgy segíti a túlélést a mindennapokban, hogy közben nem kell megtagadnunk önmagunkat, hiszen az érzékenység nem azonos a gyengeséggel. És az egykori lázadó tagadást határozott igenné formálva, az ő emlékébe kapaszkodva hisszük, hogy a mondat csak értelemmel, az arc csak tekintettel, az álom csak oltalommal, az ima csak ahítattal, a való csak igazsággal kell nekünk. De így nagyon.

(Bogács Nóra Ágnes tanárkolléga)

LÁZÁR MÁRTA

(Csíkszereda, 1974. márc. 6. – Csíkszereda, 2018. márc. 8.)

„Menet hagyj nyomot a hóban,
hogy jövet utad könnyű legyen,
mesével lesz tele tarisznyád:
a hídnál suhanjanak sítalpaid,
vesd vízbe a meséket, vigye a folyó,
morgó malomhoz mélyfekete tóba,
Majd egyszer falud újult útjain
igazzá váltan veled szembe jönnek."

(Lauri Vitta)

Lázár Márta

Nincs már velünk hetedik éve. Ha felidézem magamban Őt, az alábbi szavak ötlenek fel bennem: hit, csend, várakozás, csoda, erő.

Ha felidézem magamban Mártit, megjelenik mint barát: a segítő, a hitet adó, az utat mutató.

Megjelenik mint tanár: a tanítványait szerető, lelküket megérző, életüket megértő.

Megjelenik mint ember: a gyarlóságait vállaló, úttalan utakat, Istent kereső és megtaláló.

Barátként magam mellett tudhattam. Nem akárhogyan, társként, akivel mélyre merültünk és magasba szálltunk. Akinek néha kemény volt a szava, de lágy volt a hangja. És tudtam, hogy minden igaz, amit mond.

Tanárként a gyermekek tudhatták maguk mellett. Érezte, hogy várni kell rájuk. Várni kell, hogy a csoda mindenkiben megszülessen. Mert hitte, hogy minden gyermekben ott a csoda. Várt nagy erővel, figyelmesen, egész sorsával.

Emberként kereste az igazt, az utat, Istent. Elment.

És megtalálta.

(Cseh Enikő tanító)

Orbán Erzsébet

A tiszteletet és a bizalmat nem lehet kiharcolni, ki kell érdemelni. Hogyan? Nem tudnám megmondani. Úgy gondolom, hogy tartós ismeretség, hosszas észlelés eredménye, de az is előfordul, hogy egyből bejön, mint a rokonszenv. Erzsike esetében is ez történt.

Több mint harminc évig voltunk kollégák, sok változást átéltünk együtt, kommunista diktatúrát, rendszerváltást, ide-oda csatolást, igazgatócseréket, de egy dolog nem változott: őt mindig mindenki tisztelte, és bizalommal fordult hozzá. Felnéztek rá a diákok, tisztelték a szülők, a kollégák, de tisztelte a mindenkori vezetőség is, pedig nem volt behízelgő alkat. A nehéz helyzetekben, és ezekből bőven jutott, ő volt a „ jobb kéz”, aki készségesen vállalta a megterhelhelő, felelősségteljes feladatokat, mint egy „szürke eminenciás”, mintha csak azért született volna, hogy mindenkinek segítségére legyen. A vitás helyzetekben ő volt a mérleg nyelve. Őszintén, igazságosan járt el. A matematikusok józansága, racionalitása jellemezte.

Orbán Erzsébet

Egyszer a kettes számrendszert szerettem volna megérteni. Egyik kollégám hosszasan magyarázta, de nem sikerült felfognom. Erzsikéhez fordultam, ő két perc alatt rávilágított a lényegre, egyszerűen, érthetően. De nem csak a számok világában volt otthonos, egy alkalommal, amikor még nekem is volt hangom, zene hiányában, hogy a többiek táncolhassanak, ketten áténekeltünk egy nőnapi bulit, mert ő szívvel-lélekkel volt jelen a mulatságokban is, szeretett énekelni, és jó hangja volt.

Amikor nyugdíjba ment, szabályszerűen bosszantott, hogy nincs ott az iskolában, hogy nem látogat meg minket. Valamiért nagyon hiányzott. A nehézségeiről nem igazán tudtunk, mert soha nem terhelt senkit a hangulataival, betegségével.

Aztán eljött 2017 januárja. Csak álltunk, és elképedve néztük egymást a tanáriban.

Felfoghatatlan volt, hogy végleg elment...

(Lukács Borbála
nyugalmazott tanárnő)

KOVÁCS ANDRÁS

(Csíkszereda, 1962. ápr. 12. – Csíkszereda, 2017. aug. 14.)

Ne az arcról ítélj, ne a külső után,
a lélek mutatja meg, kik vagyunk igazán,
ne az arcot nézd, a lelket keresd,
s a lelkén keresztül az embert szeresd.

(Koncsol László)

A nagymúltú csíkszeredai gimnáziumban, valahol a kilencvenes évek elején, zajos osztályterembe, a kilencedik filológiába egy magas, egyenes testtartású, harmincas éveihez közeledő fiatal tanár lépett be. Patyolatfehér, kifogástalan simára vasalt köpenyt viselt, haja gondozott, tökéletesen hátrafésült stílusával, szikrázó kék szemének tekintetével, szótlanul csöndet és rendet parancsolt az osztályban. Kezében, olyan klasszikus pedagógusi stílusban, félig a hónalja alatt naplót tartott, amelyhez egy kis világoskék műanyag borítójú füzetet és egy latin könyvet szorított. Köpenyének felső kis zsebéből egy piros és egy kék írószer kandikált ki. Leült a katedrához, fellapozta a naplót, majd határozott hanglejtéssel névsort olvasott. Senkitől nem kérdezett semmit, csak a név felolvasása után felnézett rá, majd tért a következőre. Az volt az érzésed, hogy megnézett magának.

...Sok év telt el ezt követően.

...Nevettünk, majd elmondta, hogy egy évet maradna, mert középiskolába helyezteti magát. 2009 júniusában ismét megkeresett és osztályfőnökséget kért tőlem. Mikor megkérdeztem, hogy mi lett a középiskolai áthelyezésének terveivel, csak annyit válaszolt, hogy virágot kapott az ötödikesektől tanév végén. Azután majdnem minden évben osztályfőnök volt, szociálisan hátrányos, szegény családi háttérrel rendelkező gyerekek között tevékenykedett, szavalni tanította őket. Ha olvasni nem akartak, vagy súlyosan diszlexiások, diszgráfiások voltak, filmen nézette meg velük a nagy irodalmi klasszikusok műveit. Az iskola hátsó udvarában kialakított kis kertet művelték tanítványaival, irodalomóráin helyet adott a gyerekek mindennapi témáinak megbeszélésére is, és minden szünetet az udvaron töltött, tízóraiját a gyerekek között fogyasztva el, sétálgatva. Legtöbb diákja átmenő jegyet írt a záróvizsgákon. A fehér köpenyt sohasem viselte. 2015-ben ballagtatta utolsó végzős osztályát. A 2017-ben végzős nyolcadikos tanítványai a ballagási ünnepélyen megható módon köszönték meg neki a pedagógusi támogatását, és egy külön neki intézett beszéddel búcsúztak el tőle. Az év tanárának kiáltották ki. Carpe diem! – mondogatta beszélgetéseink során. Ilyenkor kék szeme határozottan, de barátságosan, a bajusza alatti mosollyal egyidőben villant fel, tekintete a távolba rekedt, miközben cigarettáját két ujja közé fogva felkönyökölt az asztalnál.

Kovács András

Hirtelen távozása összegyűjtötte kollégáit, jelenlegi és volt tanítványait. Senecával búcsúztattuk:

„A lélek oda áhítozik, ahonnan a földre szállt. Ott örök nyugalom vár reá, tekintete megnyugszik a tiszta és csillogó fényeken.”

(Ferencz-Salamon Alpár-László volt tanintézményvezető, Kovács András volt tanítványa)

Böndi Miklós

Böndi Miklós

(Bánffyhunyad, 1941. ápr. 18. – Csíkszereda, 2023. márc. 15.)

Földrajz-biológia szakos tanár úrtól, kedves kollégánktól kétszer búcsúztunk a József Attila Általános Iskolában.

Először 1999. június 30-án, tanévzáráskor, amikor több évtizedes tanári munka befejezéseként letette a katalógust. Ezt az alkalmat Tóth Magdolna romántanár kolléganőnk így jegyezte: „És aztán csengettek, örökre kicsengettek nekem és földrajz szakos kollégámnak, hisz találkozás, búcsúzás az élet, ennyi csak, valaki jön, valaki megy, de az emlék megmarad."

Másodszor 2023 március idusán, amikor végleg búcsút vettünk tőle együttérző jelenlétünkkel a család és ismerősök koszorújában. Beteljesült a shakespeare-i gondolat: „Élünk, ahogy tudunk, halni kell!" És ekkor válik valóban felfoghatatlanná a kolléganő korábbi bejegyzése és meggyőződése, hogy az emlék, az marad, jól emlékezni pedig, különösen jubiláló esemény alkalmával, tisztesség dolga.

Böndi Miklós kolléga az iskola elődjének tanáraként aktív részese volt a történelmi fordulat révén felszabadult középület birtokbavételének, mi több, az első különálló magyar tannyelvű általános iskola létesítésének, majd névadójának. Így vált a közösség tagjaként szimbolikusan a „vadalmafa gondozójává".

Miklós alapos tudásával, emberi tapasztalatával, melyet a kor, amelyben született és a társadalmi helyzet, amelyben élt, a közösségi élet tiszteletére, egymásra figyelésre nevelte. Ez a magatartás jellemezte tanulói, tanári és baráti kapcsolataiban. Ha jellemét akarnánk összegezni, a platóni erények – az igazságosság, a mértékletesség és a bölcsesség – jelenlétét tapasztaljuk, ami lehetőséget adott neki, hogy szuverén emberként éljen, és az igazságot következetesen képviselje.

Lehetett volna több, talán nagyobb az élet színpadán, de mi lehetett volna értékesebb, mint az, amit hivatásként kezelt: a tanítás, melynek fő vonása az ő esetében is az emberszeretet volt.

Ilyen volt Miklós, a csendes, bölcs, jó humorú, nagytudású kolléga, a jó ember, akiből talán több kellene a mai felzajdult világunkban, amely a pedagógusi pályát egyre nehezebb próba és kihívás elé állítja.

Kívánom, hogy a 35. évforduló legyen egy olyan lépcsőfok, mely mind magasabbra viszi az oktatás és nevelés szintjét a fiataljaink javára, jövőnk biztosítására!

(Gergely András, az iskola nyugalmazott történelemtanára)

SZŐCS JÁNOS

(Gyimesbükk, 1937. jan. 2. – Csíkszereda, 2020. aug. 16.)

Erdélyi magyar helytörténetíró, tanár, muzeológus.

Középiskolai tanulmányait Csíkszeredában végzi 1956-ban, a ma Márton Áron nevét viselő főgimnáziumban. Történelemtanári oklevelet szerez a BBTE történelem szakán 1962-ben. Pályáját a csíkmadarasi általános iskola történelemtanáraként kezdi (1962–1963), majd a gyimesközéploki általános iskolában folytatja (1963–1975). Ebben az időben iskolaigazgató és szaktanfelügyelő is volt.

A Hargita megyei múzeumnál kap muzeológiai megbízatást 1975–80 között, majd az 1981–85-ös időszakban igazgatói feladatkörét látja el.

A kor sajátos körülményeinek alakulásával már nem a történelemtudományi szaktekintélyére lesz szükség, helyét más személyre bízzák. A helytörténeti kutatások folytatásához a megyei könyvtárnál kap alkalmazást, majd a történelmi változás után az újonnan szervezett Csíki Székely Múzeumhoz kerül, ahol muzeológusi kutatómunkáját nyugdíjba vonulásáig (1997) főállásban folytatja. Késő hajlott koráig ebben az intézményben tudományos igényességgel foglalkozik a székely önkormányzat, a csángó sors, a társadalmi mozgalmak kérdésével. Hiteles krónikása a csíki nép és vidék történelmének, többek közt a tatárdúlások, a határőrség erőszakos szervezése és a csíki história határköveinek bemutatása kötődik munkásságához.

Tudományos írásai 1972-től kezdődően a Hargita napilapban és gyűjteményes kötetekben, elsősorban a Székely Nemzeti Múzeum Évkönyveiben jelennek meg.

A Keleti-Kárpátok völgyeiben élő székelyek, csángók és románok történetiségét több írása is tartalmazza.

Az újonnan új házat és várat nyert, József Attila nevét felvevő magyar anyanyelvű oktatási intézmény a szaktekintélyű történészt, muzeológust, Szőcs Jánost kéri fel. Jelenléte, emberi közvetlensége az útkereső időszakban tekintélyt és szakmai tiszteletet vált ki a munkaközösségben. Jelentősen hozzájárul az önálló, gyermekközpontú, közösséget szolgáló eredményes oktatás megvalósításához.

A történetírásban az igazságkeresés a legfőbb kritériuma – vallotta történészként. A csángókutatása – főként a gyimesi települések kialakulásáról, az ottani csángó lakosság származásáról gyűjtött jelentős ismeretanyaga – feldolgozásra vár, az utókorra hárul.

Önmagáért beszél, hogy kedvenc személyisége a legendás pap, Zöld Péter, aki az ismeretlen rengetegen át is utat mutatott az önkény elől menekülőknek.

(Gergely András, az iskola nyugalmazott történelemtanára)

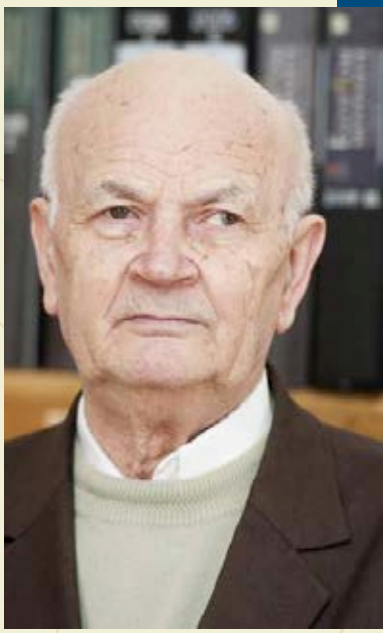

Szőcs János

Szakács-Bodor István-Attila

(Kolozsvár, 1968. dec. 21. – Csíkszentmihály, 2022. júl. 5.)

„Mint hajnali harmat a rétre teríti az éjszaka terhét,
szálljon az illat, körbeöleljen, s adja a kedvét, évre az évet,
s a perceket úgy elegyítse Neked, hogy a jó
s a remény is hajtson előre, s mellé összefogott két kézzel
adja az Úr a szerencsét!"

(Szakács-Bodor István-Attila, 2014)

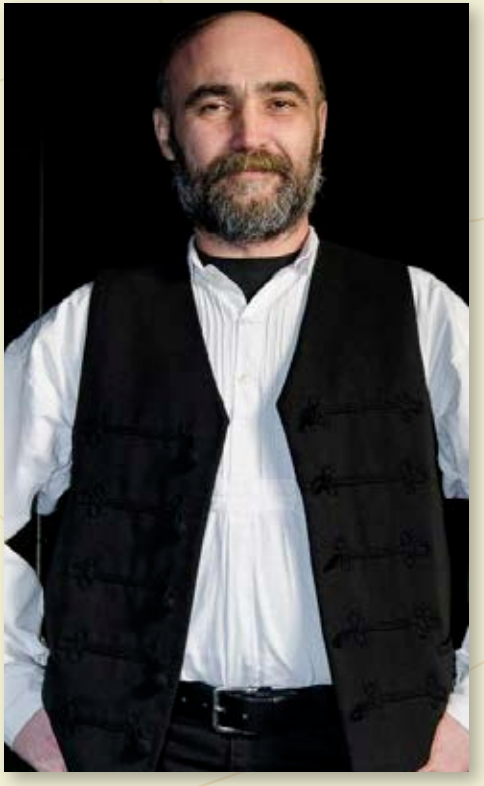

Szakács-Bodor István-Attila

„*Na, mi jut eszembe?* – kérdezted sokszor.

Na, mi jut eszembe? – kérdezem most én.

Egy ember, cigarettavég a huncut mosolyában, szemében sír-röhög a tudat: értem én ezt a tragikomédiát, a világ deszkáin most tombolja ki magát.

Beszélj, hát, helyettem, kérlek, én csak sírok-nevetek, emlékezek.

„*Ha elég sok orángutánt összegyűjtünk egy helyre, azt nevezik Kong-resszusnak*" – jegyezted meg a szakállad alatt. És mi csendesen elmosolyodtunk, majd, ha megértettük, harsányan felnevettünk.

„*Az a jó a középszerűségben, hogy itt nincsenek kiemelkedő egyének, legfennebb nagyobbacskák és kisebbecskék, s akkor mindenki nyugodt. Ünnepelhetünk, mert nagyszerű kort élünk! Vagy legalábbis nagyobbacskaszerűt…*"– hirdetted félhangosan, és mi szégyelltük középszerűségünket, de azt is, hogy nem teszünk ellene. Hogy megalkuszunk, és néha csak irigykedve nézzük, hogyan hánysz fittyet a Rendszernek. Nagyvonalú lazasággal.

„*A világ ilyen vicces... Ijesztően az.*

Ha úgy fogjuk fel a viccet, mint azt a rövid epikus műfajt, ami a valóságra épül (vagyis minden viccnek fele való - legalább), és abban a valóságban valamilyen ellentétet tár fel (ez a poén lenne, valamilyen ellentéten alapszik), akkor ez az az irodalmi/népi műfaj, amelyik rövidsége okán a társadalom fejlődésének motorja tudna lenni. Csak senki nem veszi komolyan. Mert vicc, ugye... Na, most mi van, ha a világ épp viccesebb, mint a vicc, ami róla szól?" – írtad 2022. április 1-jén, de a bolondok napja csak alibi volt, hogy kellően bölcs humorral lehessen viszonyulni világunk abszurdba hajló tragikomédiájához.

Azóta sem tudjuk a választ: 2022. július 4-én végleg fittyet hánytál a világra.

Mi jut eszembe rólad? Humor és szeretet, kritikus gondolkodás és alázat, csendes megmondomazért, a fájdalmas-fanyar vágy a szemed sarkában: Emberek, ébredjetek! A legtöbb, amit tanítani kell és lehet!

Szakács-Bodor István-Attila, magyartanár volt a József Attila Általános Iskolában 2019 és 2022 között…

(Bogács Nóra és Vorzsák Margit tanárkollégák)

BÍRÓ ISTVÁN lelkipásztor, tanár

(Marosvásárhely, 1983. dec. 22. – Csíkszereda, 2024. ápr. 10.)

Jézus ekkor ezt mondta neki: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él; és aki él, és hisz énbennem, az nem hal meg soha. Hiszed-e ezt?” (János evangéliuma 11,25-26.)

Mily nehéz a szó, a gondolat, mit papírra kell vetni, hogy megemlékezzünk valakiről, aki már nincs itt velünk.

Istvánt nagyon fiatal kora óta ismertem, és mindig az egyenesség, őszinteség, alázat, szeretet, odaadás, jóindulat, kedvesség, előzékenység jut róla az eszembe. Mindig is szeretett a gyerekekkel foglalkozni, nekik történeteket mesélni a Bibliából, hitéről bizonyságot tenni. Fiatalként Marosvásárhelyen, utcai gyerekevangelizációkon vettünk együtt részt. Mindig áradt belőle Isten szeretete és csodálata. Majd vallástanárként folytatta ezt a tanúbizonyságot, és a diákok mindig várták a vele való órákat, foglalkozásokat. Illusztrációs segédeszközöket használt, mindig képezte magát, tanult, hogy a gyerekekkel jobban megszerettesse ezt a világot. Tervezte, hogy a gyermekpedagógiát jobban elsajátítja, és újabb tanfolyamokon vesz részt. Gyerekkori álma volt, hogy református lelkipásztor legyen, amit sikeresen meg is valósított és gyakorolt. Gyönyörű családjában is kiteljesedett, akik támogatták mindenben, és ő büszke apa és férj volt, otthon is alázattal kivette a részét a teendőkben.

Számomra, mint barát és kolléga mindig példaértékű volt, felnéztem rá. Sokat lehetett tanulni tőle. Csendességével, alázatosságával és nyugodtságával könnyen belopta magát a tanárkollégák szívébe, akik szerették és tisztelték. Emlékét őrizzük tovább a szívünkben, így Ő velünk marad örökké, míg tápláljuk ezt a lángot.

(Szőke Kinga vallástanár)

FODOR MARGIT

Fodor Margit tanárnő családtagjai, rokonai, barátai, pedagógustársai, tanítványai emlékezetében egy nagybetűs pedagógus, a gyermekekkel a gyermekekért szakmai és emberi felelősséggel dolgozó, kiváló román nyelv és irodalomtanár, a mindig segítőkész, vidám természetű, soha nem panaszkodó kolléganő, társ, nevelő. 1979-től tanítottunk együtt a hajdani román-magyar tagozatú 11-es számú Általános Iskolában, majd 1990-től ebből az iskolából kiváló magyar tannyelvű József Attila Általános Iskolában. Soha nem fogom elfelejteni azt az önzetlen segítséget, amit nekem, a tapasztalatlan, románul hibásan beszélő igazgatónak az 1979-ben létrehozott 11-es számú Általános Iskolában nyújtott a román nyelvű beszámolók, ünnepi beszédek helyes megfogalmazásában, a román köznyelv elsajátításában, a titkári teendők gyöngybetűs, nagyon pontos, felelősségteljes elvégzésében. Az Ő románóráitól nem féltek a tanítványai, és öröm volt részt venni mindannyiunknak, gyermekeknek, pedagógusoknak egyaránt az általa szervezett sok, tartalmas irodalmi kiránduláson.

Alapító tagja volt a József Attila Általános Iskolának, hozzájárulva az iskola gyermekközpontú szellemiségének, jó hírnevének megalapozásához. Egy küzdelmesen szép, tartalmas pedagóguspályát futott be, ahogy Szent Pál írja a Timótheushoz írt levelében: „A nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam", és amikor eljött az utolsó óra, Áprily Lajos költő soraival szólva „ a túlsó partot látó révülésben a Készen vagy?-ra ezt felelni: Készen.” Emléke legyen áldott! A mennyei világosság fényeskedjék Neki!

(Borbáth Erzsébet nyugalmazott igazgató)

IX. fejezet

Kiadványok

„CSAK AZ OLVASSA VERSEMET,
KI ISMER ENGEM ÉS SZERET…"

(József Attila: Csak az olvassa…)

Hogy címünk sokat sejtető...

„Ha lelked, logikád,
mint patak köveken
csevegve folyik át
dolgokon egeken -

ver az ér, visz az ár
eszmélhetsz nagyot.”

(József Attila:
Ha lelked, logikád…)

6x3 József Attila – hat vers három nyelven, 1995

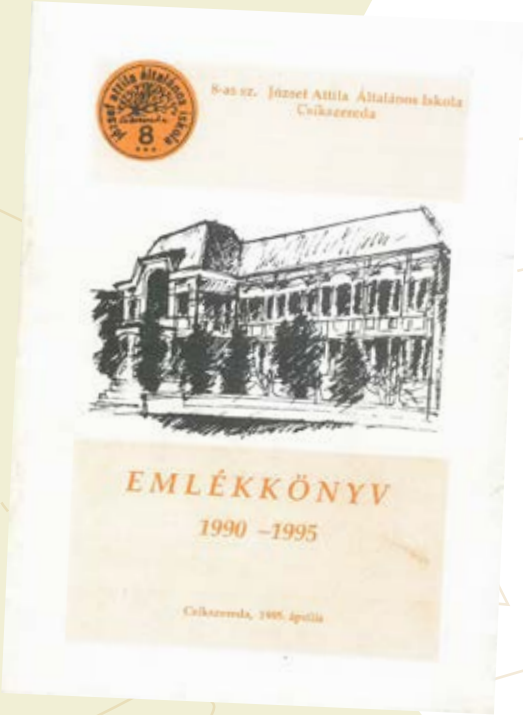

Évkönyv, 1995

Szebb falu földön – csángó diákjaink írásai, 1995

Évkönyv, 2000

Alsó tagozatos SbS kiadványok, 2001

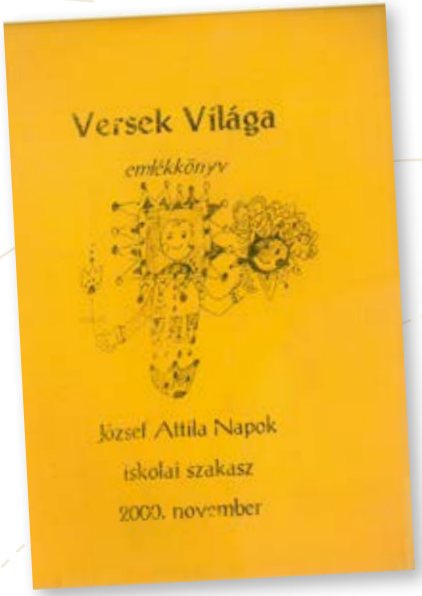

Versek világa emlékkönyv, 2000

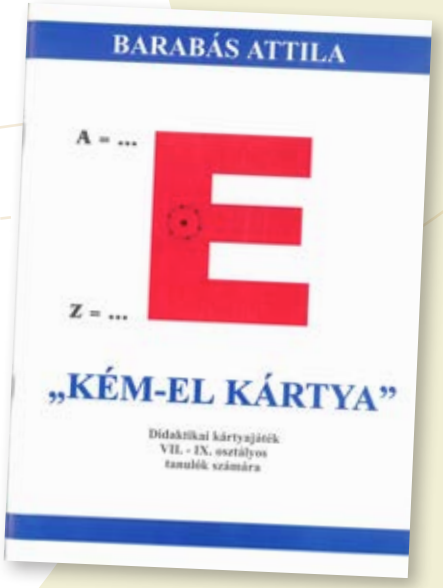

Kém-el kártya. Didaktikai kártyajáték, 2003

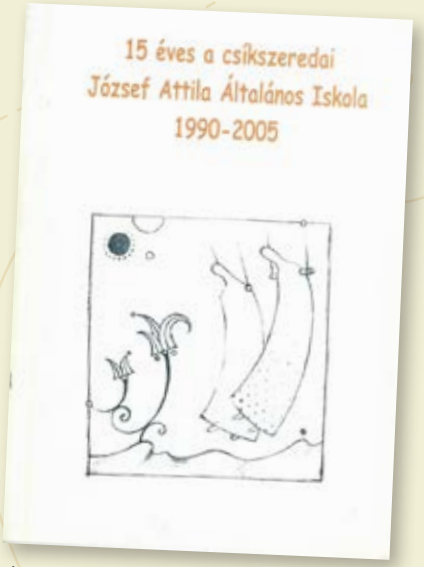

Évkönyv, 2005

Játékos ötlettár, szabályjátékok gyűjteménye, 2007

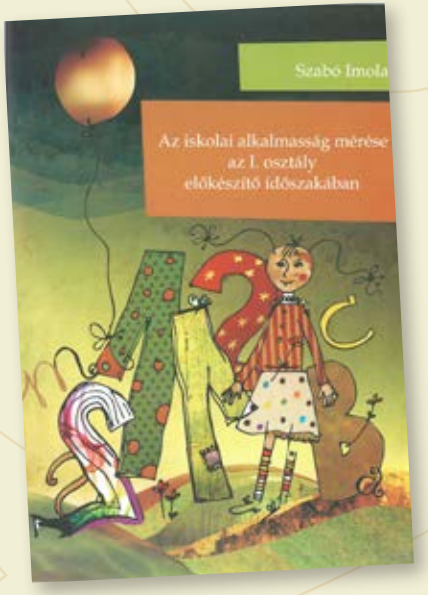

Az iskolai alkalmasság mérése. Tanítói kézikönyv, 2008

A József Attila iskola zsebnaptára, 2007

25. tanév naplója, 2015

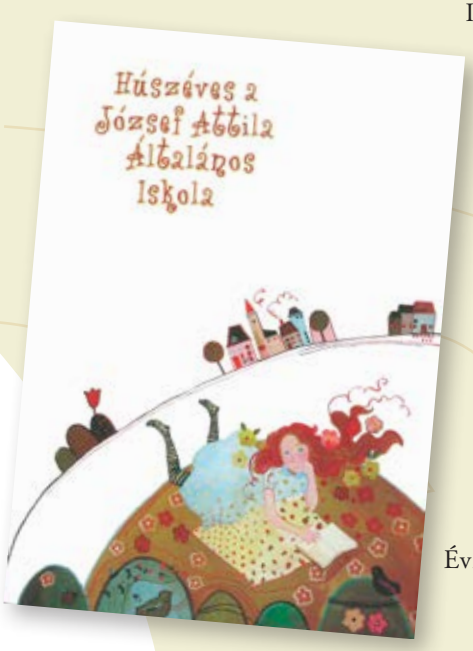

Évkönyv, 2010

Székelység történeti tanköny, Ferencz S. Alpár társszerző és szerkesztő, 2012

Osztály-emléknaplók, 2015

Sulilap címoldal, 2006

Leonardo Papirusz, 2006

Sulilap címoldal, 2008

Vackor Hírlap, 4. SbS, 2013

Évkönyv, 2015

SuliRikkancs
címoldal, 2016

József Attilá-s
könyvjelzőnaptár,
2015

Zenebona Tanoda: *Dil-dul dalala* (CD 1), 2015

Zenebona Tanoda: *Dil-dul dalala* (CD 2), 2015

Zenebona Tanoda: *Haj ki, kesze, haj…* (CD 1), 2016

Csicsergők kiskórus (CD borító), 2017

A Csicsergők Énekkar 2010 őszétől működik. Tagjai alsó tagozatos diákok. Iskolai rendezvényeink önzetlen résztvevői és lelkes támogatói.

Irányítója Kovács István tanító bácsi. „Zenedobozunkban" egyaránt találunk gyerekdalokat, népdalokat, megzenésített verseket, modern slágereket, népszerű örökzöldeket, különböző alkalmakra íródott énekeket.

A kiskórus irányelve az örömöneklés és a gyermekközeli jó zene.

A kiadvány további támogatói:
- a József Attila Alapítvány
- a József Attila Általános Iskola vezetősége, pedagógus- és szülői közössége

Ferencz-Salamon Alpár László – igazgató
Lőrincz Juli – igazgatóhelyettes

Csicsergők kiskórus (CD belső oldalak), 2017

A József Attila Iskola 2018-as kártyanaptára

Alternatív eljárások a kémia oktatáshoz. Példatár, 2007

Van olyan iskola..., szemelvények pedagógusaink interdiszciplináris munkáiból, 2009

Insight into our creativity, 2018

Munkafüzet az országos értékelésre való felkészüléshez, Bogács Nóra Ágnes társszerző, 2020

József Attilá-s névnapos kártyanaptár, 2020

Imre Karin Anett tanítványunk kötete, 2022

Kártyanaptár, 2022

Kártyanaptár, 2025

X. fejezet

Testvériskolai kapcsolatok

„Adódjatok össze,
hogy roppant módon
felnövekedvén,
az istent is, aki végtelenség,
valahogyan megközelítsétek."

(József Attila: A számokról)

Testvériskolák

„Van abban valami mesés varázs, hogy két iskola egymásra talált. Mi van emögött? Isteni akarat, emberi jó szándék? Bármelyik táplálja, életet lehel belé. Az élet fákat növel. Növeszti ennek a barátságnak a fáját is. Barátságunk mesefája az embertől emberig élő szíves történet, érzékletes valóság, mint a Duna és az Olt, amelyeknek egymásba érnek hullámai, érzékletes színes szőttes…”

(Varga Márta, Varga Lajos)

Indulás Magyarországra a József Attila Iskolához, 1990

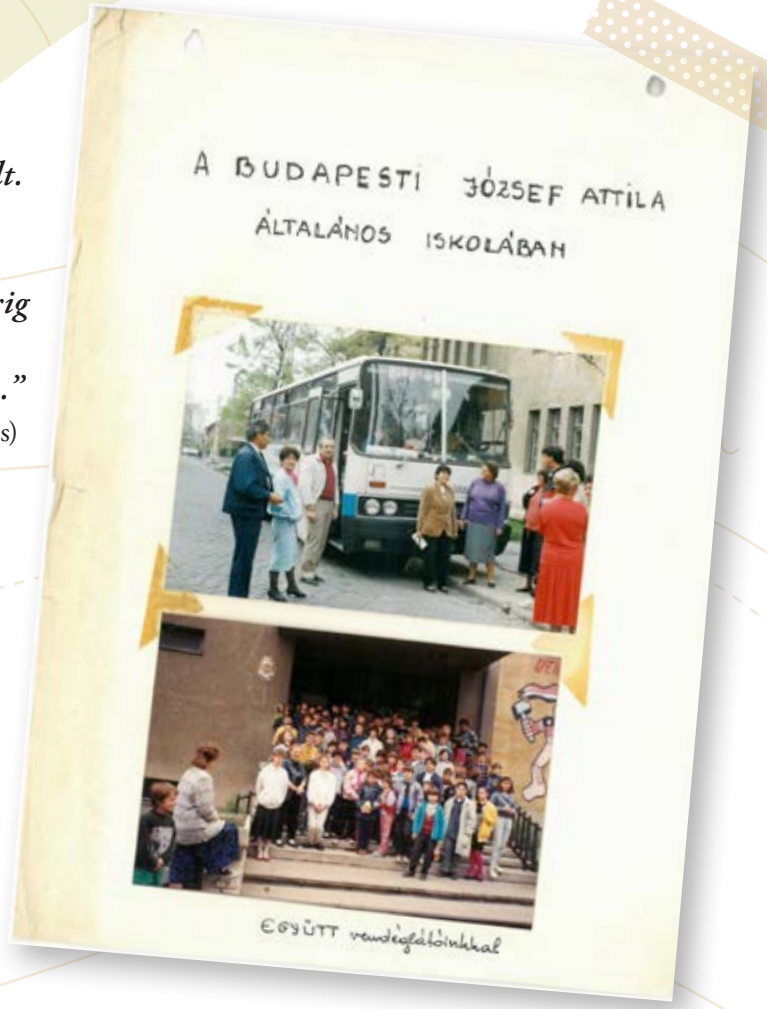

Látogatás Budapestre a József Attila Iskolához, 1990

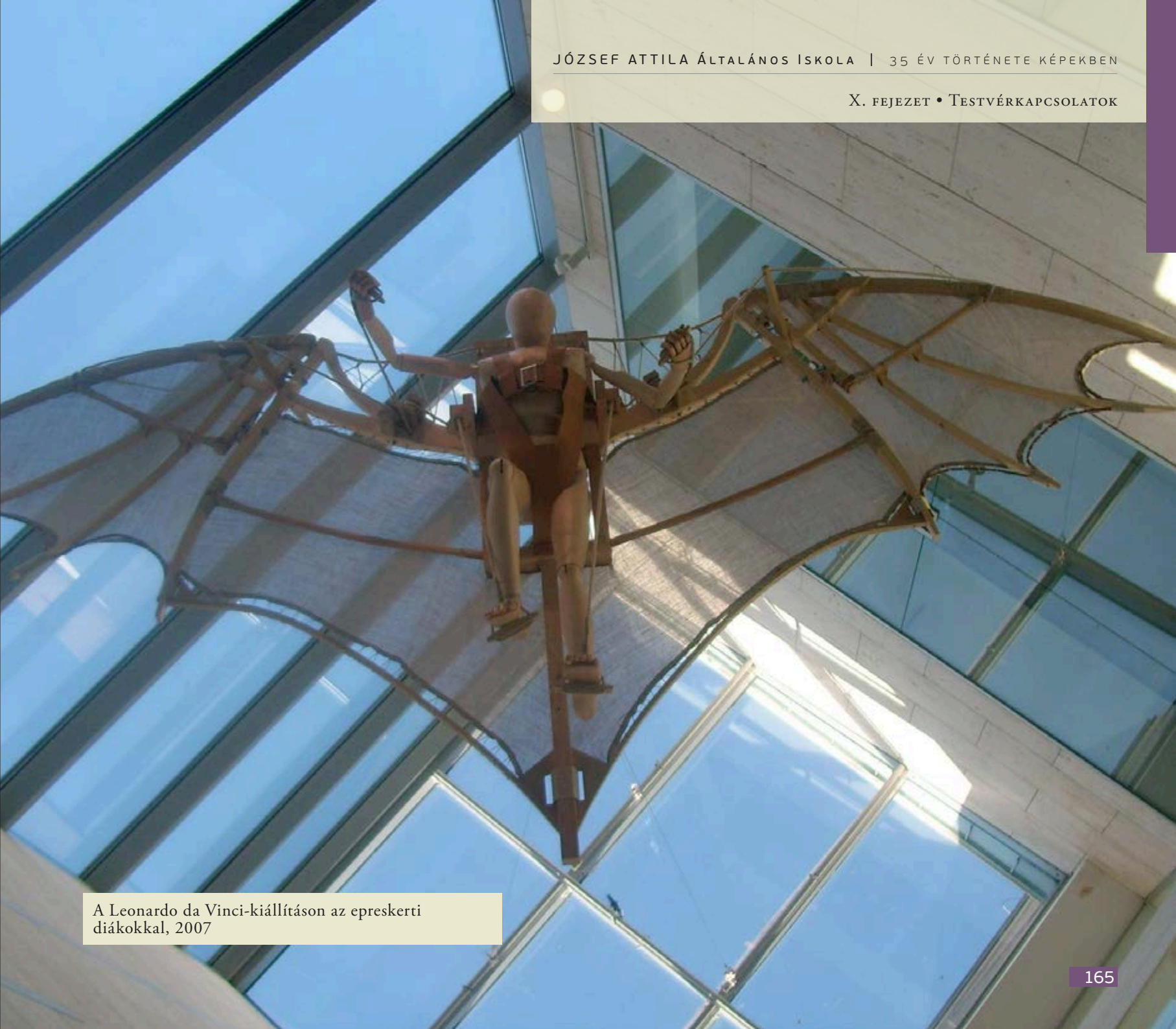

A Leonardo da Vinci-kiállításon az epreskerti diákokkal, 2007

Felkészülve a győri Jókai Mór iskolától érkező vendégek fogadására, 1996

A debreceni Epreskerti Általános Iskolában, 2006

Készül a bográcsgulyás a győrieknek, 1996

A debreceni Epreskerti Iskolában, az interaktív tábla rejtélyei, 2007

Pannonhalmán a győri Gyárvárosi Általános Iskolával, 2005

Kirándulás a győri Gyárvárosi Általános Iskolával, 2012

A nagycenki fenyőfánknál a Jókai Mór Általános Iskola küldöttségével, 2009

Radnóti Miklós abdai síremlékénél a győri Jókai Mór Általános Iskola küldöttségével, 2009

A győri Mobilis Interaktív Kiállítási Központban, 2013

Az Aggteleki-barlangnál, útban a győri barátokhoz, 2013

A Jókai Mór Általános Iskolában Győrben, 2009

Benedek Elek Emlékházánál a győri vendégekkel, 2016

Audi gyárlátogatás a győri gyárvárosi diákokkal, 2015

A győri Gyárvárosi Általános Iskola fogadására, 2014

Látogatás a balatonfüredi Jókai Mór Emlékháznál a gyárvárosi csapattal, 2017

Győr, 2024

Győrben ajándék kopjafával, 2006

Győr, 2024

Győr, 2024

Osztály-kapcsolatok

Kőszegi tábor, 2019

A zetelaki Dr. P. Boros Fortunát Általános Iskola kisdiákjaival, 2. SbS, 2001

A győri Gyárvárosi Általános Iskolával, 6. SbS, 2005

Kőszeg, 2. D és 4. D, 2018

Kőszeg, 2. D és 4. D, 2018

Projekt a Liviu Rebreanu Általános Iskolával, 2. SbS, 2008

Step osztályok tábora a székelykeresztúriakkal, 2004

A székelykeresztúri stepesekkel, 2. SbS, 2023

A Kisherceg napköziotthonos óvodában, 2. A, 2024

Osztálykapcsolatok, III. SbS és VIII. SbS, 2023

Győri látogatók Gyimesbükkben, 2023

A Kisherceg napköziotthonos óvoda nagycsoportosaival, 2. A, 2024

Keresztúri testvérkapcsolat, 3. SbS, 2023

C

XI. fejezet

Oktatás és iskolaközösség a világjárvány alatt

„…MOST KELL MÉG EGY UTOLSÓ LENDÜLETTEL
FELTÁMADNI A HIDEG HAMUBÓL,(…)
FELLOBBANTANI MÉG EGYSZER, HOGY ÉLJEN,
ÉS FÉNYT ADJON, ÉS ÚJRA LÁNGGAL ÉGJEN,
HOGY ÖRÜLHESSEN, LEVEGŐT VEHESSEN,
HOGY TEHESSEN, HOGY SZERESSEN, NEVESSEN,
A MAGA MÉLYÉBŐL: ÚJJÁSZÜLESSEN."

(Szabó T. Anna)

Bogács Nóra

Feljegyzések Karanténiából

Kiégtünk, végünk. Egy év telt azóta,
hogy hallottuk a hírt a levegőnket
elszívó, tüdőnket füstbe fojtó,
testünket lassan felemésztő vírus
lángolásáról, és amíg közelített,
mint az erdőtűz, egy felégő bolygó
végítéletét hírlelve makacsul,
mi küzdöttünk és szítottuk élnivágyó
akaratunkat, tüzet tűzzel oltva(…),
és tettük, amit lehetett vagy kellett,
és égettük a tartalékokat,(...)
láng, parázs, láng, parázs és újra láng,
de ahogy egyre sötétebbre fordul
és egyre mélyebbre zuhan az év,
roskadunk mi is, egyre feketébb
bennünk a kormos, szétperzselt üreg,
a kimerültség szürkéje belep
a fáradtság pernyéje ránk fagyott,
már nem mozdulunk, engedjük kihűlni,
már egyremegy az élet és halál (…)
most kell még egy utolsó lendülettel
feltámadni a hideg hamuból,(...)
fellobbantani még egyszer, hogy éljen,
és fényt adjon, és újra lánggal égjen,
hogy örülhessen, levegőt vehessen,
hogy tehessen, hogy szeressen, nevessen,
a maga mélyéből: újjászülessen.

(Szabó T. Anna)

Pandémiás csendélet

Valahogy így éreztük magunkat mi, pedagógusok 2020 tavasza és 2022 tele között. A világjárvány okozta kezdeti sokkból feleszmélve igazi kihívás volt naphosszat a képernyő előtt ülni, az énidőt elfelejteni az újabbnál újabb oktatói programok kavalkádjában, megszokni, hogy nincs egymás szemébe nézés, cinkos összekacsintás egy ötletes megoldás hallatán, nincs hancúrozás sem a folyosón, sem az udvaron, nincs biztató buksisimogatás, nem lehet füzeteket lapozni, nincs harc, hogy igyekezz szünetre, figyelj jobban, miért nincs házi, hát ez kevés…

Igen, mindannyiunknak – diákoknak, tanároknak, szülőknek – együtt, közös erővel kellett megküzdenünk egy eddig példa nélküli helyzet kihívásaival. Ez pedig elég sokszor eredményezett megmosolyogtató vagy akár dühítő félreértéseket, tehetetlen vergődést a képernyő mindkét oldalán: kaptunk gyönyörűen kidolgozott vagy éppen hibás feladatmegoldásokat szorgalmas szülőktől, nagyszülőktől; testvéri vicces, de olykor durva beszólásokat, dicséretet és sárdobálást, csodálatot és lesajnálást egyszerre. Így érthető a helyzet megkövetelte rugalmasság, szigor, humor és sok-sok emberség mindenik féltől.

A képernyők, majd a maszkok mögötti bizonytalanságban viszonylag hamar nyilvánvalóvá vált: a változást, változtatást nem lehet sem elodázni, sem megúszni. Sem odakint, sem idebent.

Hogy jobb, szerethetőbb és élhetőbb hely lett-e a nagy sokk után az iskola, a lakónegyed, a város, az ország vagy akár a bolygó, ahol élünk, vagy ugyanúgy hordozunk fájdalmat, félelmet és reményt, még nem tudjuk megválaszolni. Még mindig az ágaskodó kérdőjelek uralják világunkat. Nem a megnyugtató pontok.

Az alábbi szövegek ***részletek*** diákjaink alkotásaiból; mind az öt írás a koronavírus okozta egyedüllét, az igazi jelenlét hiányának, az elidegenedésnek, a bezártságnak a fogalmai köré szerveződik.

József Attila: Gyöngy–pedagógusi versfüzér, Költészet napja, 2020. április 11.

Herki Hanna

Laptop

(részlet)

Óvatosan felnyitottam a laptopot. Makulátlan, fényes, tiszta, ropogó új eszközt tartottam kezeim között. Erre a pillanatra vártam már rég. A rég alatt pedig nagyjából két hetet értek. Azóta vágyakoztam egy ilyen modern, multifunkciós, mindentudó gépezet után, ami végre megérkezett. Végighúztam rajta a kezem. Kis, puha tenyerem lassan hozzáérintettem. Érezni akartam, milyen hozzáérni, milyen megfogni. Amikor a bőröm aztán átvette fémburkolatának a hidegét, felfogtam: ez mostantól csak az enyém. Attól a perctől kezdve a lelketlen gépezet, amelyik alig tette ki a lábát a gyárból, és most látott először napvilágot, a legjobb barátommá vált. Fura dolog, felettébb fura…

Pontosan tízéves voltam, ez az esemény pedig egy áprilisi napon történhetett.(...) Innentől kezdve majdnem egy évet töltöttem képernyők előtt ülve. Nem csak én, szinte mindenki. Akár egy-egy zombi, naphosszat bámultuk a okoseszközöket. Még visszagondolni is szürreális, még emlékezni is rossz. Még beszélni róla is borzasztó.

József Attila: Gyöngy, 2020. április 11.

Felavatott József Attila gyermekszobor, 2020

Puzzle Központ kampánya: Te miben vagy más?
Autizmus világnapja, 2020

Jocóka Angyalai a pandémia alatt, 2020

COVID19. Tízéves korban az ember nem sokat ért meg mindabból, amit ez az egy szó takar. Sőt, körülbelül csak azt fogja fel, hogy nincs iskola. Az pedig lényegében egyenlő azzal, hogy nem kell tanulni. Ülhetsz otthon, dögölhetsz a kanapén, bámulhatod naphosszat a tévét, csinálhatsz akármit, amihez éppen kedved szotytyan. Karantén. Senki se hallotta azelőtt még ezt a szót, de mindenkinek a kedvencévé vált. Karantén.(...)

Ki kellett játszani a rendszert. Hétvégenként kirándulni jártunk, hétközben a szomszédba, vakációban falura. Másra még gondolni se mertünk.

Közben a világ akkora méretű globalizáción ment keresztül, mint addig még soha. Hirtelen mindenki megtanulta használni az elektronikát, az internetet, az angol nyelvet. Rákényszerültünk, mindezek elengedhetetlenek voltak a túléléshez. Még egy tízéves is laptopot kapott a kezébe.

…a felnyitás (és némi simogatás) után sikeresen bekapcsoltam a gépet. Elindult, a fényes képernyője csak úgy vigyorgott rám. Billentyűzete finoman illeszkedett ujjbegyeimhez, óvatosan nyomogattam gombjait. Ez volt az első olyan tárgy az életemben, melyet igazán féltettem és megbecsültem. Tudtam, hogy kell, szükségem van rá. Azzal is tisztában voltam, hogy én fizettem ki az utolsó baniig.

Első dolgomként bejelentkeztem az ímélcímembe, majd gyorsan kikerestem a Google Classroom-ot. Már majdnem lekéstem az óra kezdetét, amikor hál'Istennek megtaláltam a meeting linkjét, és még idejében rákattintottam a JOIN feliratú gombra a képernyő alján. Magamra terítettem egy pokrócot, nehogy meglássa valaki a rózsaszín pizsamámat, és behoztam magamnak egy tál müzlit. Mikor már megvoltam minden előkészülettel bekapcsoltam a kamerát, majd beleszóltam a mikrofonba:

– Sziasztok!

És el is kezdődött az első nap a legjobb barátommal.

Covidos házi, 5. SbS, 2020

Egy levél a tancinak

Szia, tanci! Hiányzik az iskola, ezért csináltam egy rajzot! Alpár, az igazgató, Pista, a kórus tanci, és K. Tamás, az osztálytársam!

(Veress Albert, 2020, jelenleg 7. D osztályos tanuló)

Dósa Johanna

Napló

(részlet)

Már nem is emlékszem, mit keresek a régi ütött-kopott szekrényben. Valószínűleg valami kacatot, amit a legutóbbi takarításkor behajítottam gyerekkori szekrényembe. Egyszer csak egy csilivili lakatos füzet kerül kezeim közé. Az a gyenge fajta gyerekeknek szánt lakat van rajta, amit, ha elég erősen feszíted, kulcs nélkül is ki tudsz nyitni. Van benne vagy két bejegyzés. Egy 2020-ból, egy 2021-ből:

2020. március 9.

Annyira örülök! Azt mondták az iskolában, nem kell két hétig járnunk. Állítólag van valami vírus, így próbálják megakadályozni terjedését. Amíg nem kell iskolába menni, nekem minden megfelel. Mennyi időm lesz olvasni!

2021. január 27.

Még egy nap az online-tanításban. Még egy nap, mikor végig kellett néznem, hogyan próbálják a többiek megjátszani, hogy akadoznak, nem működik a mikrofonjuk, nem hallják, amit a tanci mond, csak hogy ne kelljen felolvasniuk a házi feladatukat. Még egy nap, mikor órák után a telefonomon több száz üzenet vár. És még egy nap, mikor én mindent megpróbáltam, hogy figyeljek, de tényleg. De a betűk összefolytak a képernyőn, figyelmem meg egyre csak csavargott el. A fejem az utolsó fél órában már túl nehéznek bizonyult kezem számára. Alig vártam, hogy megnyomhassam a kis piros telefont, és mára „befejezzem az iskolát”. Hiányzik, hogy beszélhessek a többiekkel. Persze, egy csomót üzenetezünk, de az nem ugyanolyan…nem tudom megmagyarázni. Legjobban az óra közbeni összesúgásokat hiányolom. (...) Visszasírom az iskolát. Érdekes ezt most elolvasni. Mármint, olyan régen volt. Öt éve.

Akkor teljesen más problémáim voltak: szorzás-osztás, román olvasás vagy szótagolás. Bárcsak most is ennyi lenne a gondom! (...) Furcsa, hogy akkor mennyire kívánkoztam más helyzetben lenni, és most, hogy a vírus már nem jelent akkora veszélyt, vissza szeretnék menni az időben, hogy végre egy kicsit megnyugodjak. A polcaim roskadnak olvasatlan könyveim alatt. Várják a nyarat. Üres rajzfüzetek türelmesen dekkolnak a sarokban, míg fel nem veszem őket és nem rajzolok beléjük. (...)

2025. január 6.

Túléltük, de milyen áron? Ezután visszahajítom a kis füzetet oda, ahonnan elvettem. Megtalálja helyét a szekrény mélyén, hogy a jövőben ismét feledésbe merüljön, együtt minden mostani problémámmal.

Covid19 utáni újrakezdéskor az E. A. osztály

XI. FEJEZET • OKTATÁS ÉS ISKOLAKÖZÖSSÉG A VILÁGJÁRVÁNY ALATT

MÁRDIROSZ GRÉTA

Nyomasztó csend

(részlet)

Léna unottan bámult ki az ablakon. Asztalán rendezetlenül pihentek a tankönyvek és munkafüzetek, valamint jónéhány írószer kupaktalanul hevert a tolltartóban. A grafitceruzák tompa hegyével semmire nem lehetett volna menni, a benyomott hegyű kiemelőkről már nem is beszélve. Ágya bevetetlen, a párnák és a paplan ugyanúgy hányódnak rajta, mint órákkal ezelőtt, amikor felkelt.

Odakint, az egykor élettel teli, zsúfolt utcák üresen tátongtak. A boltok zárva, az éttermek kihaltak, és a parkokban sem játszottak gyerekek. Csak néhány cinege kommunikált lelkesen társaival a fákon, fészekrakás közben. ,,Szabadok--gondolta Léna a karkötőjét piszkálva. –Nincsenek bezárva négy fal közé, egy fülledt szobába, sőt még maszkot sem kell hordaniuk. Vajon hogyan élhetik meg, hogy egy lélek sem járkál az utcákon? Most övék az egész város! Én a helyükben biztosan kihasználnám ezt...”- tette hozzá magában, de ekkor valami félbeszakította gondolatmenetét. Az angoltanárnő megszokott, rekedtes hangján szólt hozzá a számítógép képernyőjén keresztül: -Léna, válaszolnál a kérdésemre?

Mivel a lánynak fogalma sem volt a feltett kérdésről, bevetette az online tanítás alatt eddig legjobban bevált trükkjét: elkezdett tátogni, és néha lefagyni, hogy úgy tűnjön, mintha akadozna az internet, és rossz lenne a wifi. Miután sikeresen elérte célját, s a tanárnő másnak szegezte a kérdést, végre tovább merenghetett. Megint kitekintett az ablakon. A nap sugarai néhol megcsillantak a betonon, és bár nagyon szép látványt nyújtott, nem adott teljes megnyugvást. A bezártság érzete kezdte szorongatni a mellkasát. Újra ki akart menni, beszívni a

friss levegőt, érezni a nap melegét. Találkozni emberekkel, barátokkal lenni, gondtalanul nevetni az iskolából hazafele tartva. Ez a koronavírus mindent és mindenkit összezavart. (...) Egyik este, mikor már lassan elviselhetetlenné vált a bezártság, Léna kinyitotta az ablakot, és kihajolva nagyot sóhajtott. Friss, hűs levegő áradt be az utcáról, és ez arra emlékeztette őt, hogy igenis létezik élet odakint. (...)

Szoboravatás, 2020. szeptember 14.

Állatmese bábozással, 5. A, 2021

Tanévkezdő ünnepség, előkészítősök szavalata, 2020

GYARMATI ÁGOTA

Koronavírus

Óvodás koromban, mikor Júlia néni a medvékről mesélt nekünk, egyetlenegy dolgot nem értettem velük kapcsolatban, a hibernálást. Kisóvodás fejjel nem tudtam megérteni, miért teszik ki saját magukat egy ekkora szünetnek, és még csak nem is esznek közben.

Ahogy nőttem, lassan felfogtam, hogy a testük kényszerítette őket a hibernálásra. Ilyesfajtaképpen voltunk kényszerítve mindnyájan 2020 márciusától kezdve egy nagy szünetre a koronavírus és az állam által. (...) Huszonnégy tudásra éhes kis buksi küszködött az álmosság ellen egy laptop előtt meleg pizsamába bújva minden nap. Én az online órák előtt leggyakrabban kakaós tejet és bundáskenyeret eszegettem, a ketchupot mindig úgy nyomtam a kenyérre, hogy egy betűt formáljon. (...) A hibernálást már értem, de azt ma sem, hogy emberek egymástól való elzárása miért tűnt jobb ötletnek, mint a közös gyógyulás a természet segítségével.

Pandémia – otthoni projekt, korona-paszuly ültetése, E. A, 2020

Iskola másként digitális környezetben, plakátok

Hajdu Orsolya

Az emlékek könyvtára

(részlet)

Az emberek felejtenek, de ez természetes. A fejünk olyan, mint egy nagy könyvtár, mindennek megvan a maga polca. Általában a szép és fontos dolgok maradnak meg, de ha valami igazán rossz dolog történik, az is megmarad a mi saját, külön bejáratú könyvtárunkban. Az emlékek fontosak, azok tesznek minket igazán önmagunkká, formálnak minket, így minden, ami bennünk él, az valamiért fontos. (...)

Egyik nap, mikor hazaértem nagy fáradtan, és belehuppantam, úgy, ahogy voltam, ruhástól az ágyamba, és épp egy semmittevős pillanatra vágytam, előjött egy régi, a felejtés szélén álló emlék… anya közölte, hogy pár hétig nincs suli, és szükség lesz laptopra a tanuláshoz. Boldog voltam, hiszen ezt is akartam, otthon lenni és gépezni.

Első online tanítási nap, kicsit furcsa volt, sok előbonyodalommal járt, mint pl. be kellett lépni egy csomó tanterembe, meglett saját ímélcímem… (...) Járvány, elég furcsa szó, már önmagában rosszat sejtet. Nos, nem tudtam valami sokat a mi kis járványunkról, de azt igen, hogy ő az első olyan hódító, aki akadályok nélkül letarolta a bolygónkat. Covid19, igen érdekes név, a média nagyon szereti, de persze az emberek nem, gonosz ez a vírus és kegyetlen, akihez hozzáér, azt nehezen engedi el, vagy talán nem engedi el soha... Már nem tudom, hány századik napomat töltöttem gép előtt. Nem mintha ez annyira zavart volna, de azért eléggé nyugtalanító volt. (…) Aztán a végére nem is tudom, hogyan múlt el, és veszítette el központi szerepét ez az egész dolog. Utána is előfordult pár eset, de az már nem nagyon érdekelt senkit, vigyáztunk magunkra, s annyi elég is volt. A médiának se tetszett már nagyon a téma, inkább keresett magának valami jobb, frissebb falatot.

Mindenki maszkban, 2020

Online mikulásozás, E. D, 2020

IMRE-KARIN ANETT

Visszapillantó tükör

(részlet)

Egyik pillanatról a másikra történt. Szinte észre sem vettük. (...) A tér leszűkült, rohamosan eltörpültek az addig fontosnak vélt dolgok az életünkben, hogy elférjenek az egyre csak zsugorodó tér korlátai között. Nem elnyomás volt, csak *összenyomás*. (...) Talán túl sok volt a kényszerű együttlét. Talán nehéz volt huzamosabb időre távol maradni attól a közösségtől, amelyben új önmagunkat építhettük. Le kellett bontani a falakat. A nagy műgonddal kiépített védőfal a biztonságos környezet helyett, a saját magunk által generált gondolataink tárházává vált. Önmagunkkal is szembe kellett néznünk. (...)

Örömhónap volt 2020 márciusa. Soha nem felejtem el az első hónap édes ízét. Otthon ülni, későn kelni, naphosszat elmélkedni az élet nagy kérdésein, amelyekre a mindennapi futás nem kínál egyébként lehetőséget, pihenni és filmet nézni, majd egy hétig olvasni, és a csillagos eget bámulni éjszakánként, nem voltak rossz tevékenységek. Szép időszak volt. Ám a közkedvelt közhely beigazolódott: a jóból is megártott a sok. (...) Mikor a Netflixen már nem volt film/sorozat, amit ne néztél volna meg legalább egyszer, a könyvespolcodon pedig csak olyan olvasatlan könyvek maradtak, mint például a *Tanuljunk algebrát felsőfokon!* és már egy hónapja sülve-főve együtt laktál mindazokkal, akikkel amúgy is együtt laknál, a rutin nélküli napok kezdtek monotonná és egyre ijesztőbbé válni.

Elkezdődött az online oktatás. Őszintén megvallva, szerintem senki nem vette komolyan. Ilyet még a világ nem látott, a tradicionalista Kelet-Európa biztosan nem. Foszlányok maradtak meg ebből a korszakból. (...) Hazugság lenne azt mondani, hogy nem tanultunk. Szerintem életünk során ebben a fázisban tanultunk a legtöbbet. Megtanultunk elfogadni. És elengedni is.

A járványügyi helyzet enyhítése utáni első iskolakezdés, 8. C, 2020

A járványügyi helyzet enyhítése utáni első előkészítő osztály készülődik az ünnepségre, E. SbS, 2020

Maszkos iskolakezdés, E. D, 2020

Szívecskét küldünk az osztály másik felének, E. SbS, 2020

A pandémia utáni első tanévkezdési ünnepség, a lufik felengedése, 2020

A Pedagógusok Házába jártunk iskolába! Ugrókötelezés, 3. SbS, 2020

A pandémia utáni első ballagás, 2020

J

XII. fejezet

A józsefesek 2020-ban

„HOSSZÚ SORBAN JÖNNEK, MENNEK,
HA SÍRNAK IS: CSAK NEVETNEK."

(József Attila: Nyolcesztendős lányok)

„Földtől eloldja az eget
a hajnal s tiszta, lágy szavára
a bogarak, a gyerekek
kipörögnek a napvilágra.”

(József Attila)

E. A, tanító: Fazakas Tünde

E. SbS, tanítók: Gál Judith és Szabó Bernadette

E. C, tanító: Derzsi-Élthes Piroska

E. D, tanító: András Éva

I. A, tanító: Tompos Máthé Edit Jolán

1. SbS, tanítók: Cseh Enikő és Kiss Benedek

1. C, tanító: Borcsa Tímea

1. D, tanító: Várday Délia

2. A, tanító: Hatházi Jolán

2. SbS, tanítók: Miklós Hajnalka és Székely Mikolt

2. C, tanító: Bodó László

3. A, tanító: Balázs-Penksza Judit

3. SbS, tanítók: Cseh Tünde és Tamás Andrea

3. C, tanító: Both Virág-Izabella

3. D, tanító: Szabó Imola-Mária

4. A, tanító: Veres Emőke

4. SbS, tanítók: Páll Edit és Pászka Zsuzsanna

4. C, tanító: Máté Zsuzsanna

4. D, tanító: Kovács István

5. A, osztályfőnök: Lőrincz Juli

5. SbS, osztályfőnök: Vorzsák Margit

5. C, osztályfőnök: Szabó Éva

5. D, osztályfőnök: Barta Izabella

6. A, osztályfőnök: Bogács Nóra Ágnes

6. SbS, osztályfőnök: Bencze Mária

6. C, osztályfőnök: György Boglárka

6. D, osztályfőnök: Csikai Ildikó

7. A, osztályfőnök: Eckstein-Zsehránszky Zsófia

7. SbS, osztályfőnök: Bíró Annamária

7. C, osztályfőnök: Fodor Enikő

8. A, osztályfőnök: Kedves Tihamér

8. SbS, osztályfőnök: Hégető Katalin

8. C, osztályfőnök: Fekete Gyula és Kőrössy Erika

8. D, osztályfőnök: Péter Csilla

AutHelp E–IV., tanítók: Berei Beáta és Böck Noémi

AutHelp I–III., tanítók: Borka Csilla és Kinde Emma-Timea

AutHelp V–VI., osztályfőnök: Darvas Hilda

AutHelp X., osztályfőnök: Benedek-Lázár Anita

Iskolánk tantestülete 2020-ban

A józsefesek 2025-ben

„HOSSZÚ SORBAN JÖNNEK, MENNEK,
APRÓ ÖRDÖGÖK, DE SZENTEK,
HOMLOKUK FRISS, MELEG KENYÉR,
SZÉN A SZEMÜK, SZÉNPARÁZS."

(József Attila: Nyolcesztendős lányok)

AutHelp I. csoport, tanítók: Borka Csilla és Bokor Emma-Timea

AutHelp II. csoport, tanítók: Kovács Sándor és Antal Beáta

AutHelp III. csoport, tanítók: Berei Beáta és Salló-Gál Kinga

AutHelp IV. csoport, tanítók: Darvas Hilda és Lázár Annamária

E. A, tanító: Fazakas Tünde

E. SbS, tanítók: Gál Judith, Vitus-Pálfi Emőke

E. C, tanító: Derzsi-Élthes Piroska

E. D, tanító: Neacşu Réka-Lucia

1. A, tanító: Tompos-Máthé Edit Jolán

I. SbS, tanítók: Cseh Enikő, Kiss Benedek

1. C, tanító: Borcsa Tímea

1. D, tanító: Várday Délia

2. A, tanító: Cseh Tünde

2. SbS, tanítók: Miklós Hajnal, Ábrahám Tünde

2. C, tanító: Bodó László

2. D, tanító: Szabó Bernadette

3. A, tanító: Balázs-Penksza Judit

3. SbS, tanítók: Tamás Andrea, Veres Emőke

3. C, tanító: Both Virág-Izabella

3. D, tanító: Szabó Imola

4. A, tanító: Szabó Zsuzsánna

4. SbS, tanítók: Páll Edit, Pászka Zsuzsánna

4. C, tanító: Máté Zsuzsanna

4. D, tanító: Kovács István

5. A, osztályfőnök: Lőrincz Izabella

5. SbS, osztályfőnök: Hégető Katalin

5. C, osztályfőnök: Péter Csilla

5. D, osztályfőnök: Nagy Melinda

6. A, osztályfőnök: Vorzsák Margit

6. SbS, osztályfőnök: Szabó Éva

6. C, osztályfőnök: Barta Izabella

6. D, osztályfőnök: Gál Emese

7. A, osztályfőnök: Bogács Nóra Ágnes

7. SbS, osztályfőnök: Bencze Mária

7. C, osztályfőnök: Kőrössy Erika

8. A, osztályfőnök: Eckstein-Zsehránszky Zsófia

8. SbS, osztályfőnök: Bíró Annamária

8. C, osztályfőnök: Fodor Enikő

8. D, osztályfőnök: Lajos Attila

XIII. fejezet

Partnerek és partnerségek

„Áldalak búval, vigalommal,
feltelek szeretnivalóммal,
őrizlek kérő tenyerekkel:
búzaföldekkel, fellegekkel."

(József Attila: Áldalak búval, vigalommal)

Partnereink

CSÍKSZEREDA VÁROSHÁZA

INSPECTORATUL ŞCOLAR JUDEŢEAN HARGHITA
HARGITA MEGYE TANFELÜGYELŐSÉGE

HELP

CONSILIUL JUDEŢEAN HARGHITA
HARGITA MEGYE TANÁCSA

Casa Corpului Didactic
Apáczai Csere János
Pedagógusok Háza

ISKOLAI SZÜLŐI BIZOTTSÁG
•
JÓZSEF ATTILA ÁLTALÁNOS ISKOLA, CSÍKSZEREDA

Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége

SAPIENTIA
ERDÉLYI MAGYAR TUDOMÁNYEGYETEM
Csíkszeredai Kar

Hargita megyei Kulturális Központ
Centrul Cultural Județean Harghita
Cultural Center of Harghita County

Riehen Egyesület

Hargita Megyei Szociális és Gyerekvédelmi Vezérigazgatóság

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Harghita
Hargita Megyei Nevelési Tanácsadó és Erőforrásközpont
Consiliul Județean Harghita
Hargita Megye Tanácsa

SZOMBATHELYI ERDÉSZETI ZRT.

SPEKTRUM OKTATÁSI KÖZPONT

Kájoni János
Megyei Könyvtár

Továbbá: városunk és tágabb értelemben vett térségünk tanintézményei, történelmi egyházai, felekezetei, illetve oktatási, nevelési és kulturális területen tevékenykedő alapítványok, egyesületek, szakmai szervezetek, sportklubok, cégek és vállalkozások, valamint helyi közigazgatási és kormányzati intézmények.

Erasmus+-programok

Hollandia, 2022

Olaszország, 2022

Partnerségeink

Az Everyday Creativity (Mindennapi Kreativitás) projekt célja **növelni a kreativitást és az innovációt** az általános iskolák hétköznapi gyakorlatában, a tanárok továbbképzése és a kreatív oktatás érdekében felhasználható oktatási segédanyagok elérhetővé tétele által. A projektet az Európai Bizottság támogatta az Erasmus+ KA2 Stratégiai Partnerségek programja keretében. A projekt megvalósításában hét intézmény vett részt öt európai országból: a Jyväskylä Egyetem, Finnország; a Borgorete Egyesület, Olaszország; az M-Around Oktatási Tanácsadó Kft, Magyarország; a BDF és InTheCity, Hollandia; a csíkszereai József Attila Általános Iskola és a csíkszeredai Spektrum Oktatási Központ. A projekt révén lehetőségünk adódott egy nemzetközi munkacsoport tagjaiként részt venni egy online pedagógusi kreativitás önértékelő eszköz kifejlesztésére, egy pedagógusi továbbképzési program kidolgozására, illetve egy kreativitásról szóló kézikönyv és egy kreativitási útmutató kiadására. A finnországi továbbképzésen öt józsefes pedagógus vett részt. A projektet egy Kreativitás konferenciával és pedagógusi kreativitás vásárral zártuk 2019 őszén, amelyen előadóként részt vett Jukka Sinnemäki, finn pedagógus, a Global Teacher Prize díjazottja (www.creativeschools.eu).

SUPREM

A SUPREM projekt egy 2019 decemberétől zajló projektünk, amelynek célja, hogy az iskolák, a tanárok és a szülők támogatásával segítse a diákokat a tanulók életvezetési készségeinek fejlesztésében az életük optimális eredményeinek elérése érdekében. Alapvető fontosságúnak tartjuk, hogy a karrierválasztásra, mint kritikus tényezőre összpontosítsunk, és felkészítsük a diákokat és a szülőket az élet nehéz szakaszára.

A projektet az Európai Bizottság támogatta az Erasmus+ KA2 Stratégiai Partnerségek programja keretében. A projekt megvalósításában hét intézmény vett részt négy európai országból: a Qualitas T&G Tanácsadó és Szolgáltató Kft., az M-Around Tanácsadó és Szolgáltató Kft, a Maroslelei Általános Iskola (Magyarországról), a Cooperativa Sociale Borgorete, Istitutio Comprensivo Perugia 2 (Olaszországból), a hollandiai Menat B.V. és a csíkszeredai József Attila Általános Iskola. A projekt tevékenysége során kidolgozásra kerül egy *Oktatási portfólió* diákok számára az alapvető életvezetési készségek fejlesztéséről, egy 16 órás pedagógusi továbbképzési program, egy 15 esettanulmányt tartalmazó *Szülői útmutató*, illetve egy online értékelő eszköz a diákok személyes fejlődési igényeinek felmérése céljából.

A projekt keretén belül az iskola négy pedagógusa egy nemzetközi képzésen, illetve diákképviseletünk egy olaszországi és egy hollandiai táborban vehet részt. http://www.suprem.eu/

Tartalom

I. fejezet
Iskolatörténet 5

II. fejezet
Alapítás 15

III. fejezet
Pedagógiai megvalósítások 23

IV. fejezet
Programjaink 43

V. fejezet
Ünnepeink 61

VI. fejezet
Tanórán kívüli tevékenységek 85

VII. fejezet
Pillanatképek 117

VIII. fejezet
Arcképcsarnok 131

IX. fejezet
Kiadványok 151

X. fejezet
Testvériskolai kapcsolatok 163

XI. fejezet
Oktatás és iskolaközösség a világjárvány alatt 179

XII. fejezet
A józsefesek 2020-ban 193

A józsefesek 2025-ben 205

XIII. fejezet
Partnerek és partnerségek 219

A35

József Attila Általános Iskola Csíkszereda 8

1990

JÓZSEF ATTILA ÁLTALÁNOS ISKOLA CSÍKSZEREDA

2025